

Parkanon ja Kihniön Joulu 2010

Kotiseutulehti

Parkanon ja Kihniön Joulu 2010

Kannen kuvassa lyhty Pyhäniemen saunalla.
Kuva Maarit Lehto

Julkaisija: Parkanon Nuorisoseura ry
Kihniö-seura ry

Painos: 1400 kpl

Paino ja taitto: Parkanon Kirjapaino

Toimituskunta: Maarit Lehto (pj.)
Tarja Manner (siht.)
Ulla Kuusisto
Maarit Malmberg
Leena Perälä
Eleonora Printz
Taisto Nummi

Palautetta ja juttuvinkkejä

Parkanon ja Kihniön Joulu -lehdelle voi lähettää
osoitteeseen:
maarit.lehto@ylasatakunta.fi

Sisältö

Seurojen tervehdykset.....	1
Parkanon kaupungin tervehdys	2
Kihniön kunnan tervehdys	3
Parkanon seurakunnan tervehdys.....	4
Kihniön seurakunnan tervehdys	5
Jos jouluna voisin toivoa -runo	6
Matti Ahonen 1932–2009.....	7
Joulurauha Parkanossa	8
Sananlaskuja	9
Sodassa isättä jääneitä ei juuri ole muistettu	10
Ritvan ranskalainen joulu Ruotsissa	14
Perinteisiä työtapoja oppimassa	16
Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä	17
Kukko kirkon katolta kartanoihin	18
Laura Leppä oli riihellä kuullessaan uutisen Venäjän vallankumouksesta	20
Joulukuusta etsimässä	23
Mikä kirkko on?	24
Kirkkomatkat Parkanoon	25
Kihniön laulut.....	26
Pappilan vaaleanpunainen kaunotar	27
Tuokioita talvessa	28
Pöllömetsä.....	30
Kunnan syntyvaiheita – ero Parkanosta	33
Pispalan sottiisi jo 40 vuotta ja 22 kertaa	36
Nisuäijä tuo jouluiloa	38
Huoneentaulut	39
Enkeli kuuluu Veronican jouluun	40
Kohti valoa -runo.....	41
Pyhinä voi herkutella teräsmiessoosilla.....	42
Vanhat kansakoululait	44
Joulusatu	45
Väärät kepit eli tositarinoita partiosta....	46

Hyvät Parkanon ja Kihniön kotiseutulehden lukijat!

Vuosi 2010 alkaa olla takanapäin. On aika jälleen rauhoittua ja tarttua kotiseutulehteen. Näin tulevat tekemään myös tämän lehden lehtitoimikunnan jäsenet, jotka ovat ahkeroineet kevästä alkaen sen eteen, että lehti tarjoaisi juuri Sinulle tänäkin vuonna mielenkiintoista ja mieltä ilahduttavaa luettavaa.

Parkanon ja Kihniön Joulu on Parkanon Nuorisoseuran ja Kihniö-seuran yhteistyön näyte ja voimainponnistus. Lehden teko vaatii useita talkootyöntunteja, sillä jutut eivät synny itsestään eikä lehti löydä muotoaan ilman tekijöitä. Onneksi alueellamme on innokkaita kirjoittajia: niitä, jotka kirjoittavat tämän päivän aiheista ja niitä, jotka tuntevat asuinalueemme historiaa. Se, mikä tänä päivänä tuntuu vähäpätöiseltä ja arkiselta, saattaa kymmenien vuosien päästä olla tutkijoiden mielestä mitä mielenkiintoisinta tietoa. Sen vuoksi kannustammekin jokaista lehden lukijaa ottamaan yhteyttä ja esittämään toiveita ja ajatuksia lehden sisällöstä. Otamme mielellämme vastaan kaikenlaisia juttuja valokuvineen.

Kotiseutulehteen pyritään keräämään juttuja, artikkeleita ja valokuvia, jotka kertovat elämänmenosta Parkanossa ja Kihniössä ennen ja nyt. Lehden myynnistä kertyneillä varoilla tuetaan sitä julkaisevien yhdistysten päätoimialoja eli lapsi- ja nuorisotyötä sekä kotiseututyötä. Kiitos siis Sinulle, kun tuit arvokasta työtä!

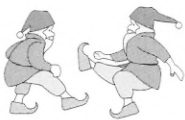
*Hyvää ja Rauhaisaa Joulua
sekä Onnellista Uutta Vuotta 2011!*

Maarit Malmberg
puheenjohtaja
Parkanon Nuorisoseura ry.

Ulla Kuusisto
puheenjohtaja
Kihniö-seura ry.

Iloisen joulun toivotukset Parkanosta!

"Niin joulu joutui jo taas Pohjolaan" alkaa kaunis joululaulu. Aika viime joulusta tuntuu lyhyeltä, kun saamme ottaa vastaan taas joulua.

Minusta ja varmaan monista ihmisistä tuntuu, että vuodet ja päivät vierivät eteenpäin hyvin nopeasti. Parkanon kaupungin hallinnossa loppuvuosi on taas valmistautumista tulevaan uuteen vuoteen, suunnittelemalla 2011 budjettia ja siihen sisältyviä rakentamis- ja muita investointihankkeita. Toivon, että kaikki saadaan taas hoidetuksi maltilla ja pitkään jatkuneella Parkanon hengellä.

Joulu on ilon ja valkeuden juhla, joka tuo meille kaikille ihmisille valon mieliimme ja sydämiimme. Jouluna vietämme Herramme Jeesuksen syntymäjuhlaa, käymme kirkossa ja sytytämme kynttilän poisnukkuneiden läheistemme haudoille.

Joulu on myös rauhan ja kodin juhla, jolloin ihmiset rauhoittuvat koteihinsa yhdessä läheistensä kanssa. Jouluna koristelemme kuusen ja syömme kinkkua ja laatikoita, minusta parasta on perunalaatikko.

Joulua odottaessa, kouluissa valmistaudutaan harjoittelemalla ohjelmia joulujuhlaan, joka on monelle lapselle todella jännittävä tapahtuma, esiintyessään ensimmäistä kertaa yleisönä olevien vanhempien edessä. Lapset odottavat myös saavansa lahjoja, kun joulupukki kolkuttelee ovella.

Lahjojen saaminen ja myös lahjan antaminen tuntuu varmasti myös aikuisista mukavalta.

Joulu kuuluu meille jokaiselle, lapsille ja vanhuksille, miehille ja naisille, yksinäisille ja parisuhteessa eläville, sairaille ja terveille, pienille ja suurille, köyhille ja rikkaille, aivan jokaiselle. Joulun suuri sanoma on rakkauden ja ystävyyden sanoma. Pitäkäämme joulun sanoma mielissämme tulevanakin jouluna ja koko seuraavan vuoden 2011.

Haluan kiittää Parkanon Nuorisoseuraa ja Kihniö-Seuraa yhteisestä suuresta lehtihankkeesta. Olette teke-mässä tärkeää yhteistyön rakentamista Parkanon ja Kihniön seudulle joulun sanoman tuomiseksi kaikille asukkaille. Toivon työllenne jatkuvuutta myös tuleville vuosille.

Toivotan sekä omasta että Parkanon kaupungin puolesta kaikille kotiseutulehden lukijoille sekä kaikille alu-emme asukkaille ilosta ja rauhaa joulun aikaa.

Ari Lamminmäki
Valtuuston pj.
Parkanon kaupunki

Alkaako joulusi,

Kun ensimmäiset joululaulut alkavat soida.
Joulunavauksen aikoihin, kun Puumilan kuuseen syttyvät jouluvalot.
Kun ensimmäisenä adventtina lauletaan Hoosiannaa.
Kun koulun joulujuhlissa oppilaat innokkaasti esittävät harjoittelemi-
aan ohjelmia.
Kun kansaa täynnä olevassa kirkossa yhdessä lauletaan kauneimpia
joululauluja.
Kun Sulo Saarits laulaa ”Taas kaikki kauniit muistot”.
Kun linnuille viedään kauralyhde.
Kun joulupukki kolkuttelee aattoiltana eteisessä.
Kun istut joulukirkossa.
Kun käyt läheisen ihmisen haudalla pimeänä jouluyönä?

Voi olla, että joku näistä osui kohdallasi oikeaan. Sinulla voi olla aivan omanlaisesi ajatus siitä, milloin joulu oikeastaan alkaa. Eikä kukaan voi tulla sanomaan sinulle, että sinun joulusi alkaa väärässä kohtaa.

Olemme vaimoni kanssa parantumattomia jouluihmisiä. Syksyn iltojen pimentyessä sytytämme ensimmäiset kynttilät ja jouluvalot kaivetaan esiin. Valot sytytetään ikkunoihin ja lähipuihin ensimmäisen adventin aikaan ja siellä ne palavat pitkälle tammikuuhun. Ennen joulua kaappoihin ilmestyvät joululehdet löytävät tiensä meille kotiin. Joulukortteja kirjoitetaan ensimmäisten glögimukillisten kanssa. Joululahjojen ostamista tai tekemistä suunnitellaan jo hyvissä ajoin. Joululaululevyt soivat cd-soittimessa. Jäälytyjä jäädytetään. Kynttilöitä ja ulkotulia poltetaan. Monella tavalla virittäydytään jouluun.

Nämä ovat vahvoja jouluun ja sen pyhiin liittyviä perinteitä, joista kannattaa pitää kiinni. Joulun sanoma on kuitenkin paljon enemmän. Monille meistä joulun aika antaa tarpeellisen ja toivotun mahdollisuuden rauhoittua elämän tärkeimpien asioiden parissa. Voimme kuulla enkelien ilosanoman Vapahtajamme syntymästä. Joulun tärkein henkilö antaa sydämeemme todellisen ilon.

Kihniön kunnan, perheeni ja omasta puolestani toivotan Armorikasta Vapahtajamme syntymäjuhlaa ja menestystä vuodelle 2011!

Matti Sillanpää
vs.hallintojohtaja

Pieni liekki

Monen perheen tärkeimpiin joulun tehtäviin kuuluu kynttilöiden vieminen rakkaiden haudalle. Äitini vie aina kynttilän isäni, sisareni ja veljeni haudalle. Punaiset tulppaanit kehystävät kynttilöitä. Äidille on aina ollut tärkeää, että haudalla palaa kynttilä koko joulun ajan. Koko perheen pitää olla mukana joulun vietossa.

Lumen ja pakkasen keskellä ihmisillä on niin paljon rakkautta ja lämpöä mielessään, että he järjestävät itselleen ja toisilleen kauniin joulunäyn.

Kynttilän liekki on hyvä vertauskuva joulun sanomalle. Seimen lapsi on kuin kynttilän liekki. Vaatimaton ja todellinen, elävä ja lämpöä antava. Pieni Jeesus-lapsi on sisäisen valon lähde ja uuden valoisamman elämän antaja. Ensimmäisenä jouluna tapahtui jotakin suurta ja ihmeellistä. Jumala tuli ihmiseksi.

Hänen syntymänsä ensimmäiset todistajat paimenet olivat yhtä vaatimattomia ja lepattavia kuin pieni liekki tuulessa.

He saivat enkeliltä järäyttävän viestin: Messias on syntynyt. Odotettu koko maailman Vapahtaja oli tullut maailmaan. Paimenet ihmettelivät, mistä tämä johtui. Mutta senhän enkelit ilmoittivat: Taivaallinen sotajoukko ylisti Jumalaa sanoen: Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Siunattua Joulua toivottaa
Parkanon seurakuntapastorin sijainen
Liisa Myyryläinen

Adventin aikaa... Joulun odotusta

Johannes 1, jakeet 6-12:

6. Jumala lähärätti miähen, jonka nimi oli Johannes

7. Se tuli toristamahan siitä valakeuresta, notta kaikki uskoos.

8. Ei se itte ollu se valakeus, josta se tuli toristamahan,

9. Torellinen valakeus, joka valasoo jokahitten, oli maailmahan tulos

10. Se oli maailmas ja maailma on syntyny sen kautta, muttei maailma sitä tuntenu.

11. Se tuli omiensa työ, muttei ne ottanu sitä vastaan.

12. Ne, jotka otti sen vastahan ja uskoo sen nimehen se antoo voiman tulla Jumalan kakarooksi.

19. Tämä on Johanneksen toristus, kun juutalaiset lähärätti Jerusalemissa sen tyä pappia ja Leeviläisiä kysymähän notta: "Kuka sinä oot?"

20. Ja se sanoo suorahan nottei se oo mikään Ristus.

21. Ne kysyy siltä: "Mikä sitten? Ookko sinä Elias?" Se vastasi notta: "En oo" "Se rofeettako sitten oot?" Taas se kielti senkin.

22. Ne sanoo sille: "Kuka sinä oot, notta me voitais vastata niille, jotka meirät lähärätti? Mitä sinä ittestäs sanot?"

23. Sanoo olevansa huutavan ääni korves: "Tehkää tie tasaaseksi Herralle" niinkuin rofeetta Esaia on sanonut.

27. Se on se, joka tuloo mun peräs ja jonka kengistä minä en oo kelevollinen eres pauloja aukasemaan".

Näin Kihniön pohjoisrajalla ja murrerajan lähellä lieene lupa kirjoittaa Johanneksen evankeliumia etelä-Pohjanmaan murteella. Tämän lehden ilmestyessä elämme adventin, odotuksen aikaa. Johannes oli aikansa kuuluisa saarnamies. Hän tunsi itsensä kuitenkin Jeesuksen edessä niin pieneksi, ettei hän ollut arvollinen edes hänen kengänpaulojaan aukaisemaan. Adventtia seuraa joulu, joka on ainakin lapsille kaiken odotuksen täyttymys. Sota-ajan jouluihin muistan erityisesti sen, kun sain poljettavan puuhevososen lahjaksi. Isäni oli sotareissulta lomalle päästyään sen kyllä jo Rovaniemellä joulupukilta saanut.

Ja vähän varttuneempana muistan erään joulun. Lähdimme kirkkoon hevosella. Rekikeli oli hyvä. Reitti kulki Korhosjärven yli. Kirkolle tullessamme oli vielä melko pimeää, mutta siellä se loisti kirkko juhla-valaistuksessa. Sopivasti ennen joulua oli sähkötyöt saatu tehtyä.

Olen saanut olla kauan seurakunnan toimitissa mukana. Hieman haikeilla mielellä siirryn "eläkkeelle". Sanotaanhan sananlaskuissakin, että kaikella on aikansa. Lohdullista on se, että Jumala vie työnsä päätökseen. Katekismuksessakin sanotaan, että kansankirkko haluaa johdattaa ihmiset kehdosta hautaan. Vieraantuneet se haluaa saattaa kirkon eläviksi jäseniksi. Monelle eivät kristillisen uskon asiat ole enää tärkeitä. Varallisuus on lisääntynyt. Tullaan omilla toimeen. Uskonasiat kyseenalaistetaan. Ilonaiheita on, että yhteistyö eri kirkkokuntien välillä on lisääntynyt.

Raamattu on oikeassa, kun siellä sanotaan: "Hän on salannut nämä viisailta ja ymmärtäväisiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille." Parkanossa oli vammaisten kirkkopyhä. Olimme siellä vaimoni kanssa. Siinä kirkon ovensuussa odotellessani tuli heidän kulkueensa pois päin. Kotipuolestani kotoisin oleva nuori mies kätteli ja sanoi: "Terve uskon veli. Taivaaseen olemme matkalla." Ehkä se oli niitä armon vilauksia, joista Paavo Ruotsalainenkin puhui. Sain siitä osani minäkin.

Niinkuin Johannes Kastajakin tunsi itsensä arvottomaksi Jeesuksen edessä, niin mekin saamme tuntea Hänen edessään. Emme ole mitään. Jumala on kaikki. Juuri siksi saamme uskoa joulun riemulliseen sanomaan. Kaikki on jo tehty meidän tähtemme. Kenenkään ei tarvitse enää pelätä sitä, että on syntinen ja heikko, heikkokin usko pelastaa.

Viettäköämme siis juhlaa. Ostakaamme kohtuudella lahjoja. Käykäämme siellä missä kauneimpia joululauluja lauletaan ja joulun sanomaa julistetaan. Beetlehemmin tallista säteilee armo, rauha ja kestävä ilo.

Tätä iloa ja rauhaa toivotan kaikille lukijoille omasta ja seurakunnan puolesta.

Kauko Huhta

Kihniön kirkkovaltuuston puheenjohtaja

Jos jouluna voisin toivoa

*On aatto, vielä joku uupunut töissä raataa
ja joku toisaalla katkeraa maljaa kaataa.
On joulu, miksi joku yksin kylmässä kulkee
ja miksi kaikki häneltä ovet sulkee?*

*On juhla Herran, Hän meille opetti kerran,
että jos edes hetkisen verran
inhimillisyyttä kaikille tuomme
ja toisillemme joulumielen luomme,
se mielenrauhan tuo.*

*"Jos jouluna voisin toivoa,
kaikkialle rauhaa toisin,
jokaiselle suojaa soisin,
yksin olla ei pidä kenenkään.
Jos jouluna voisin toivoa,
kaikki kiire loppuu tähän,
kaikille rakkautta pitää löytyä edes vähän,
jokainen lämpöä ansainnut on."*

*On ilta, johtaa hautausmaalle jäinen silta,
kynttilä kädessä hiljaa kulkee, ja
tuskan polttavan sisäänsä sulkee, mennyt
pois jo rakkain on.
On hetki, nyt vierellään haudalle kulje
ja kyynelten tullessa syliisi sulje,
pyyhi pois olo lohduton.*

*On juhla Herran,
Hän meille opetti kerran,
että jos edes hetkisen verran
inhimillisyyttä kaikille tuomme
ja toisillemme joulumielen luomme,
se mielenrauhan tuo.*

*"Jos jouluna voisin toivoa,
kaikkialle rauhaa toisin,
jokaiselle suojaa soisin,
yksin olla ei pidä kenenkään.
Jos jouluna voisin toivoa,
kaikki kiire loppuu tähän,
kaikille rakkautta pitää löytyä edes vähän,
jokainen lämpöä ansainnut on."*

Jaana Tanskanen 10.12.2009

Matti Ahonen

1932–2009

Marraskuun 9. päivänä 2009 menehtyi Parkanossa merkittävän elämäntyön lasten ja nuorten innostamisessa yleisurheilun pariin tehnyt maanviljelijä Matti Ahonen. Hän oli syntynyt 30.12.1932.

Matti Ahosen henkilöityi Parkanon Urheilijoiden yleisurheiluun runsaan 40 vuoden ajan. Matti oli yleisurheilumies henkeen ja vereen kilpaillen itsekin jonkin verran keskimatkojen juoksuihin 50-luvulla. Hänen aktiivinen toimintansa paikkakunnan yleisurheilun hyväksi alkoi 60-luvun alkupuolella jatkuen viime vuosiin asti.

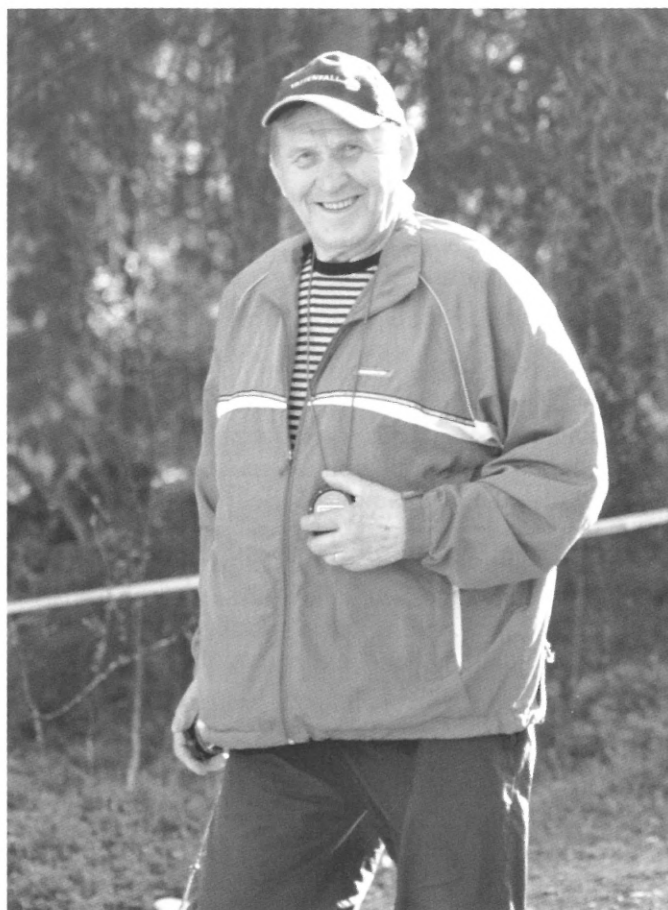
Yleisurheilu oli Matille kutsumusasia. Hän teki tuhansia tunteja vapaaehtoistyötä yleisurheiluasian edistämiseksi. Matti koki, että lapset on saatava harrastuksen pariin jo nuorena. Hän kierteli pitäjän syrjäkylillä järjestämässä harjoitustilaisuuksia ja puhumassa harjoittelusta. Parkanon Urheilijat oli yleisseura, jonka taloudelliset resurssit olivat niukat, eikä se pystynyt paljonkaan tukemaan yhtä jaostoa. Lähes kaikki oli talkootyön varassa. Nuoren Matti Ahosen uuttera yleisurheilun markkinointityö alkoi tuottaa tulosta. Harrastajamäärät lisääntyivät ja kilpailutoiminta laajeni.

60-luku oli vahvaa yleisurheilun nousun aikaa Parkanossa. Seuran urheilijoita ja viestijoukkueita nousi piirin parhaimmiston. Myös valtakunnallista menestystä alkoi tulla, Lapinnevan kylältä lähtenyt pikajuoksija Heikki Mettomäki voitti kaksi nuorten Suomenmestaruutta 100 metrillä.

Matti Ahonen oivalsi, että nuorten innostus lisääntyy, kun heille annetaan mahdollisuus nähdä idolejaan, huippu-urheilijoita. Vaikka keskuskenttä oli ahdas 300 metrin juoksuratoineen, järjestettiin siellä 60-luvun loppupuolella kansallisia kilpailuja, joihin osallistui maan parhaita urheilijoita. Maailman huipputasoa edusti olympiavoittaja Pauli Nevala, joka 1969 kisassa heitti vain yhden heiton, tasan 87 metriä! keihään kärjen tunkeutuessa ulommaisesta juoksuradan murskapintaan 5 senttiä ulkoreunasta! Nuorten innostamisen lisäksi Matti Ahonen sai houkutella kymmeniä aikuisia kouluttautumaan toimitsijoiksi ja kilpailuomareiksi. Asiantuntevien toimitsijoiden määrä antoi aikaa myöden mahdollisuuden järjestää vaativia SM-tason kilpailuja.

Matti Ahosen runsaan kahden vuosikymmenen uurastuksen jälkeen Parkanon yleisurheilu oli näyttänyt elinvoimansa siinä määrin, että Parkanon päättäjät innostuivat uuden urheilukentän rakentamisesta. Opetusministeriö myönsi hankkeeseen valtionavustusta ja Pakkalanniemen nykyaikainen kenttä vihittiin käyttöön vuonna 1985.

Uuden kentän myötä yleisurheilun junioritoiminta lisääntyi entisestään niin, että vuosituhaten vaihteeseen men-

Kuva: Maarit Lehto

nessä nuoret parkanolaiset yleisurheilijat olivat saavuttaneet kymmeniä SM-tason ja satoja piirinmestaruuskilpailujen mitaleja. Parkanon Urheilijat luokiteltiin valioliigan seuraksi viitenä vuonna peräkkäin.

Matti Ahosen työskentely sai tunnustusta myös valtakunnan korkeimman päätöksenteon tasolla. Opetusministeriö myönsi 1996 Matille Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun ansiomitalin kullatuin ristein. samana vuonna hänelle myönnettiin myös Suomen Urheiluliiton hopeinen ansiomerkki. Vuonna 1992 Matille luovutettiin SVUL:n Satakunnan piirin hopeinen ansiomerkki pitkäaikaisesta työstä Parkanon Urheilijoiden ja Parkanon kaupungin liikuntalautakunnan tehtävissä. Vuonna 1992 Satakunnan piiri myönsi hänelle kunniakirjan numero 2. satakuntalaisena yleisurheiluvaikuttajana.

Matti Ahonen oli luonteeltaan vaatimaton ja ujo, mutta hän syttyi ja paloi yleisurheilulle. Matti oli kentällä satoi tai paistoi, jos oli sovittu. Hän ei vaikuttanut kirjoitus-pöydän takaa.

Me kaikki Matin vuosikymmenien työtä seuranneet jääme kaipaamaan häntä arvostuksen ja kiitollisuuden tuntein.

Heikki Leppänen, Lohja
entinen lapinnevalainen

Joulurauha Parkanossa

Teksti: Annikki Lehtinen

Kuvat: Maarit Lehto

Kuluvana vuonna tulee kuluneeksi kymmenen vuotta joulurauhan julistamisesta Parkanossa. Mistäkö tämä sai alkunsa?

Parkano-Seuran johtokunnan jäsen oli joulua viettämässä Turussa ja poikansa perheen mukana kuuntelemassa joulurauhan julistusta Turun kaupungin asukkaille paikan päällä. Jollain tavalla ulkopuolisena se tuntui vieraalta, vain turkulaisille suuntautuvana. Seuraavan vuoden syksyllä naapurin kanssa keskustelussa syntyi ajatus joulurauhan julistamisesta Parkanossa. Tämän idean johtokunnan jäsen toi Parkano-Seuran kokoukseen, joka siellä yksimielisesti hyväksyttiin. Tämä kokouksen päätös esitettiin seurakunnalle ja kaupungille ja molemmat tahot hyväksyivät esityksemme.

Tästä alkoi varsinainen tilaisuuden ohjelman laatiminen. Ensimmäinen ajatus oli, että perinteistä Turun joulurauhan julistusta emme häiritse, koska se myös perinteisesti kuuluu meidän jouluumme. Oma julistus olisi tuntia myöhäisempi. Seurakunnalta pyytäisimme papin siunamaan joulun, mieslaulajat esittämään joululaulun ja avustamaan yhteisvirsissä ja Maamme -laulussa, varsinaista joulurauhan tekstiä rohkaistuimme pyytämään parkanolaissyntyiseltä professori Harri Mantilalta ja jossa onnistuimme. Muuta toivetta ei meillä tekstin laadintaan ollut,

Kirkkoherra Erkki Hirvi luki rukouksen ja siunasi joulu-aattona 2001.

että se olisi meidän omalla murteellamme ja se olisi suunnattu koko kristikansalle. Teksti luettaisiin tuohikääröltä ja paikka olisi torialue.

Kaikki tämä oli saatu valmiiksi joulua varten, jolloin seurakunnan ja kaupungin edustajien kanssa kokoonnuttiin

Ensimmäistä joulurauhan julistusta Parkanon torilla kuunteli runsas joukko ihmisiä. Perinne on jatkunut.

Harri Hiitti lukemassa joulurauhatekstiä Parkanon murteella.

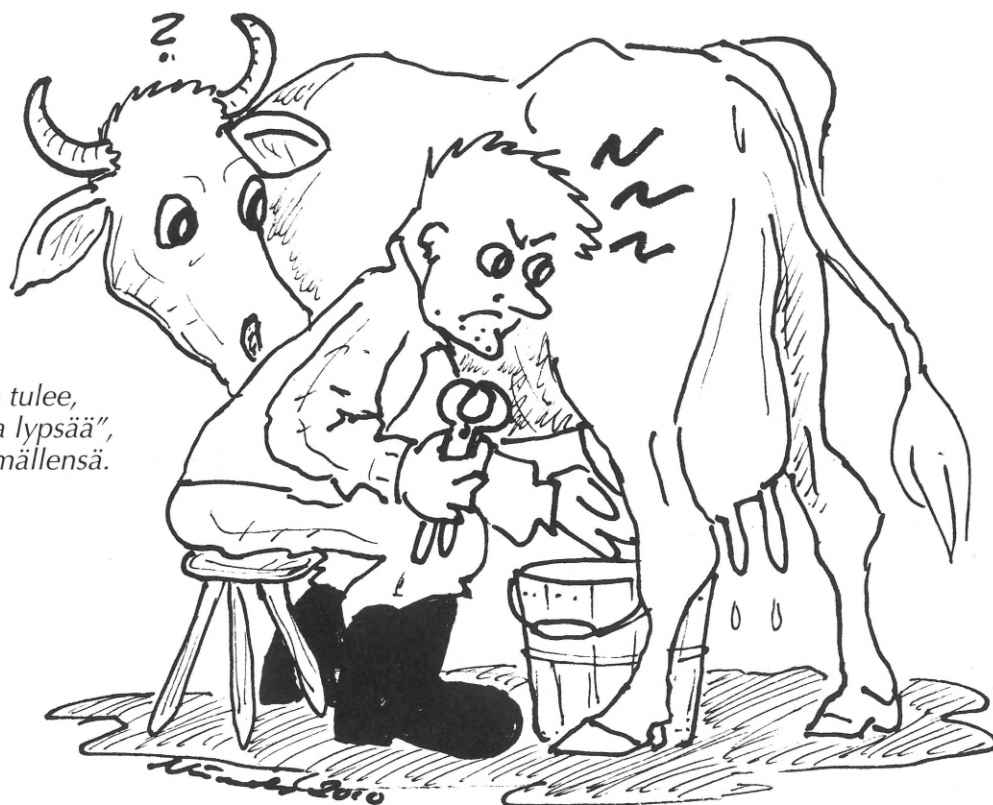
”puimaan” asia esityskuntoon, joka myös ensimmäisellä kerralla kuultaisiin paikallisradiossa.

Seuran johtokunnassa päätimme, että ainakin meidän kaikkien perheimme on oltava paikalla, jos ei sinne muuta yleisöä tulisikaan.

Koitti jouluaatto. Mielissämme kiitollisina totesimme to-rialueen täyttyvän yhtäkkiä yleisöstä. Mieslaulajat lauloivat ja avustivat virsissä ja Maamme –laulussa, kirkkoherra Erkki Hirvi luki rukouksen ja siunasi joulun. Harri Mantilan joulurauhatekstin oli Salme Törmä siirtänyt tuohikäärölle, josta Harri Hiitti luki sen omalla murteellamme ja aksentilla. Tässä ensimmäisessä joulurauhan julistuksessa myös Parkanon puhallinsoittajat avustivat ja aloittivat tilaisuuden fanfaarilla. Kokoontukaamme edelleen kuuntelemaan, kokemaan ja sisäistämään itseemme joulumieli.

Näin on jatkunut kymmenen vuotta ja jatkukoon edelleen. Joulurauha on arvokas – harras ja julistus, jonka voimme ainoastaan paikan päällä kuulla ja kokea.

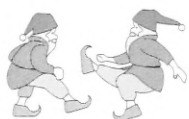
Parkano-Seura toivottaa kaikille lukijoilleen rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta.

”Kai sieltä pari tippaa tulee, kun hohtimien kanssa lypsää”, sanoi Kiikan Yrjö lehmällensä. (Kihniö)

”Saat ei Kuivaston leiväs ole kuin reikä”, sanoi Kannon Amalia, kun lämpimäisen sai. (Parkano)

”Olipa hyvä, että mä huomasin”, sanoi Koivusen Matti, kun tervapyttyyn astui. (Kuivasjärvi)

Sodassa isättä jääneitä ei juuri ole muistettu

Taisto Nummi

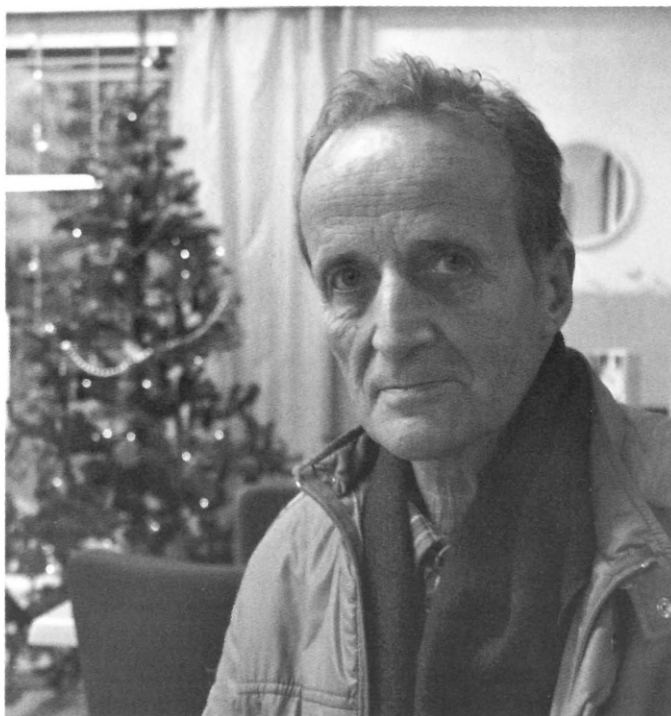
Jo vähiin harvenneet sotaveteraanit ovat viimeisinä elinvuosinaan saaneet kokea ansaitsemansa arvostuksen, mutta kaikkea tunnustusta vaille ovat jääneet jo elämänsä ehtoopuolelle ehtinet sotaorvot, jotka ovat hiljaa mielessään joutuneet kestämään isän kuoleman menetyksen ja sen koko heidän elämänsä koskevat seuraamukset.

Ohessa neljä parkanolaista sotaorpoa kertoo, miten he ovat sotaorpoutensa kokeneet ja mitä se heille merkitsee heidän elämänsä ehtoopuolella.

Tunnustus saisi vihdoin tulla

– Meidän olemassaolomme salaaminen alkoi jo isiemme kaatumisesta. Silloinhan ei miestappioista haluttu puhua, jottei niistä vihollinen olisi saanut tietää, toteaa Parkanon Aureessa asuva Mikko Kauppila. Tilalla hänen kanssaan ahertaa hänen vaimonsa. Perheen kolme tytärtä ovat jo aikuistuneet ja lähteneet kotoa. Lapsenlapsia heillä on neljä.

Olin isän kaatuessa viiden kuukauden ikäinen, joten en siitä ajasta mitään muista. Eikä minulla ole edes isäni rintamalta lähettämiä kirjeitä tallella, koska jostain syystä äitini poltti ne isän kuoleman jälkeen.

Mikko Kauppila oli 5 kuukauden ikäinen, kun hänen isänsä kaatui sodassa. Kuva: Maarit Lehto

Isän kuoleman jälkeen elämä niukkeni entisestään Mikon kotona, mutta pikkutilasta saadun ravinnon ja naapurivun turvin selvitettiin.

Sotahuoltoeläke laiha lohtu

– Toki ahdinkoa helpotti se, että sotalleskille maksettiin sotahuoltoeläkettä. Mutta senkin suuruus määräytyi vainajan sotilasarvon mukaan, joten siitä ei sotamiehen vaimolle paljon herunut. Kateutta sekin herätti. Äitini sanoi kuitenkin, että tuhat kertaa enemmän hän olisi miehensä pitänyt kuin saisi pientä eläkettä.

Ruokatavaroita jaettiin sota-aikana kansanhuollosta Parkanon keskustasta. – Kerran äitini huomasi tulleen jonnekin liian myöhään, kun tavara oli loppunut, ja kävelensä turhaan Aureen periltä kahden peninkulman takaa. Ei auttanut muu kuin tyhjin toimin palata kotiin.

Mikko Kauppilan mukaan hän joutui monta kertaa tuntemaan itsensä toisen luokan kansalaiseksi sotaorpouden vuoksi.

– Esimerkiksi kun ammattikoulussa huomauteltiin sotaorpouteni johdosta saamastani puolivapaaoppilaspaikasta. Tällaisella oppilaalla oli punaiset ruokalaput, muilla valkoiset, mikä paljasti asian. Tämän puolivapaaoppilaspaikan hankki minulle Mannerheimin lastensuojeluliiton Parkanon osasto silloin hoitanut Tuovi Soimajärvi, joka hoiti silloin tarmokkaasti sotaorpojen asioita. Olen hänelle kiitollinen siitä, että pystyin käymään ammattikoulun.

Sotaorpous ylpeyden aihe

– Kaikesta huolimatta olen ylpeä sotaorpoudestani ja siitä, että isäni antoi henkensä tämän maan vapauden puolesta.

Sankarivainajien muistoa Kauppila on vaalinut mm. tekemällä useana vuotena havuristin, jonka hän on laskenut jonkun toisen sotaorvon kanssa kaatuneitten muistopäivänä Parkanon sankaripatsaalle. Vuonna 2006 hän kutsui koolle paikallisia sotaorpoja keskustelemaan mahdollisen alaostaston perustamisesta Parkanoon.

Paikalle tuli 14 sotaorpoa. Kokouksessa päätettiin, ettei alaostasta perusteta, vaan että alueen sotaorvot liittyvät jäseninä Tampereen seudun sotaorpoihin, nykyisin Tampereen seudun kaatuneiden omaisiin.

Rekisteröinti – sitten sotaorpotunnus

– Meille on tärkeää ennen muuta, että valtiovalta vihdoin tunnustaisi olemassaolomme, vaikka joissakin tapauksissa tarvittaisiin myös aineellista apua. Kaatuneitten omaisten liitto onkin käynyt neuvotteluja asiasta sosiaaliministerin kanssa ja päätti niiden perusteella viime vuoden lopulla kerätä jäsenrekisterin sotaorvoista, koska heidän lukumääräänsä ei tiedetä, Kauppila selvittää.

Sodan päättymisen jälkeen heitä oli noin 50 000. Rekisteröityneille sotaorvoilla suunnitellaan sotaorpotunnusta.

Kaupaus jäi isää ja kotiseutua kohtaan

– Olin vajaan kahden vuoden ikäinen, kun isäni kaatui Talvisodan taisteluissa Kollaalla. Kuolinpäiväksi on ilmoitettu 7.3.1940, mutta tosiasiaa emme tiedä hänen kohtaloaan. Häntä ei ikinä löydetty. Elätimme toiveita hänen henkiinjäämisestään vielä 50-luvullakin ja pyrimme selvittämään asiaa, mutta ne ovat osoittautuneet turhiksi, kertoo Aureessa asuva Eira Vuotari.

– Kotiseudustani rajan taakse jääneestä Jaakkimasta minulle jäivät rakkaat muistot. Missään en ole tavannut sellaista yhteisöllisyyttä kuin siellä oli.

– Olenko kärsinyt sotaorpoudestani? En tiedä, mikä osuus siinä on ollut sotaorpoudellani ja mikä osuus karjalaisuudella ja evakkoudellani. Molemmat merkitsivät siihen ai-

kaan alhaista statusta. Varsinkin lapsia kohdeltiin raa'asti tämän statuksen mukaan.

– Muistuu mieleen pikkutyttöajoilta, kun naapurin poika ei halunnut leikkiä kanssani. Äiti otti pojan äidin kanssa asian puheeksi ja silloin asia hoitui ilman harmia.

– Eivät vain sanat vaan asenteetkin ovat satuttaneet. Eräs rouva kehui miehensä taistelleen vahingoittumatta Talvi-, Jatko- ja Lapin sodassa ja antoi ymmärtää, että isäni oli jotenkin epäkelpo, kun kaatui heti Talvisodassa.

Isänmaanrakkaus pysynyt sydämessä

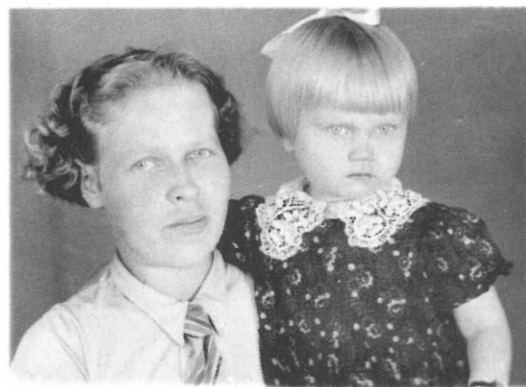
Evakkotietä Eira taivalsi äitinsä kanssa ensin Kemiin, mutta kun hänen äitinsä avioitui uudestaan, he lähtivät Kanadaan, josta he palasivat neljän vuoden päästä. Petymyksekseen hän sai huomata, ettei hänen Kannadassa suoritettua opinnäytteensä päteneetkään Suomessa, ja hänen oli käytävä kurssit uudelleen.

Vastoinikäymiset eivät kuitenkaan lannistaneet, vaan hän opiskeli diakonissaksi. Ennen pitkää avautui työpaikka Parkanon sairaalassa ja kohta sen jälkeen alkoi yhteinen taival Pekka Vuotarin kanssa. Hän työskenteli sittemmin pitkään Parkanon terveyskeskuksessa, mutta myös Reimalla työterveydenhoitajana; työskarkaa on riittänyt myös omalla tilalla.

Isänmaan asia on pysynyt lähellä hänen sydäntään.

– Minua loukkaa syvästi, kun jossakin isänmaallisessa tilaisuudessa ei tuoda esille sodissamme kaatuneita. Myös voitaisiin muistaa paikalla olevia kaatuneiden omaisia. Oletko kaivannut isääsi?

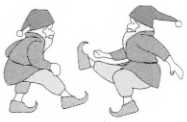
– Koko ikäni! hän vakuuttaa.

Evakkotaipaleella äidin kanssa. Kuva on otettu Kemissä 1941.

Eira Vuotari menetti sodassa isänsä ja synnyinkotinsa.

Turvallinen lapsuus isovanhempien luona

– En ole osannut kaivata isääni, kun en koskaan ehtinyt nähdä häntä. Isäni kaatui 3.3.1940 ja minä synnyin saman kuun lopulla, kertoo Kuivasjärvellä asuva Marketta Saarela.

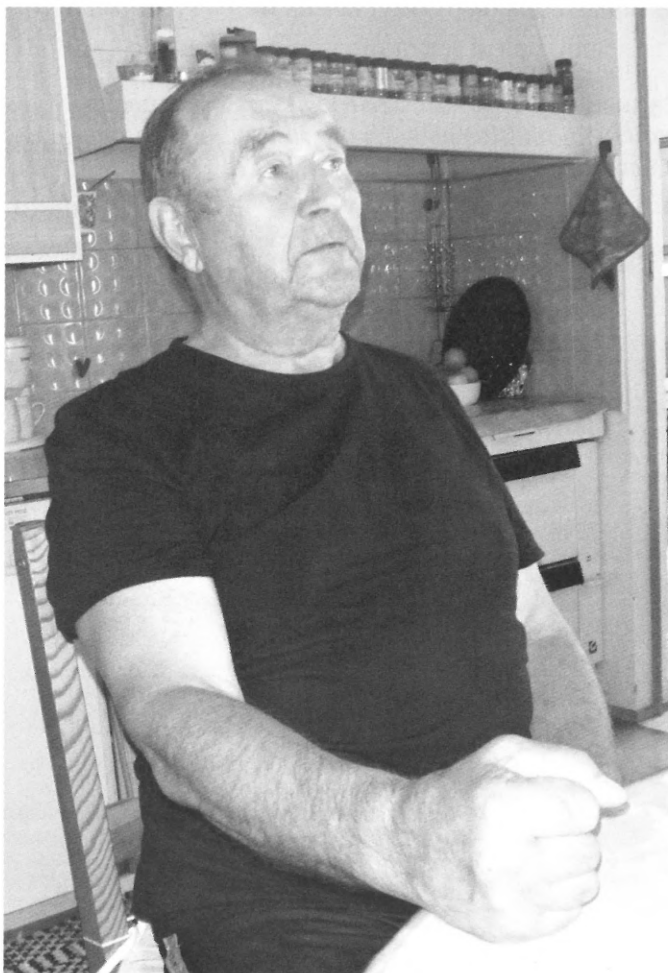
– Isääni ei milloinkaan löydetty. Äitini kävi välirauhan aikana turhaan etsimässä hänen ruumistaan paikoista, joissa hänen sanottiin kaatuneen.

– Asuimme sota-aikana Porissa, mutta kun sitä pommitettiin, äitini muutti kanssani Säkylään, jossa äidin vanhemmat asuivat. Minulla oli siellä muitakin sukulaisia hoitajina, ja turvalliselta siellä olo tuntui pikku työstä, eikä haitannut, vaikka äiti palasi ilman minua Poriin töihin. Sieltä hän tuli aina välillä luoksemme.

Päinvastoin kuin monet muut sotaorvot Marketta ei muista, että häntä olisi koskaan kiusattu tai syrjitty sotaorvon osastaan.

Ehkä syynä oli se, että Pori on niin iso kaupunki, ettei siellä tiedetty, kuka on sotaorpo, Marketta arvelee.

Eikä hän myöhemminkään ole kokenut mitään syrjintää asian johdosta.

– Kunnioitan niitä miehiä, jotka taistelivat maamme itenäisyyden puolesta. Ehkä tähän tunteeseen on vaikuttanut myös isäni kuolema, hän uskoo.

Marketan mielestä sotaorpojen, kuten myös sotaaleskien ja sirtolaisten suurin avu olisi ollut sodan jälkeen. Silti hän pitää hyvänä, että sotaorvot rekisteröidään ja heille hankitaan sotaorpotunnus, jonka perusteella voidaan mahdollista tukeakin antaa.

Hän muistaa saaneensa lukiokirjojen hankintaan avustusta sotaorvoutensa johdosta. Ainakin näin sotaorpojen koulutietä pyrittiin edesauttamaan. Marketta luki ylioppilasmerkonomiksi.

Marketta Saarela palveli Parkanon Kelan asiakkaita peräti 38 vuotta ennen eläkkeelle siirtymistään. Hänellä ja hänen miehellään Erkki Saarelalla on kolme lasta ja kolme lastenlasta.

Isän kohtalo kamala kokemus pikku pojalle

– Muistan aivan kirkkaasti isäni lähdön talvisotaan, kun saattelin hänet kotiveräjälle ja jäin katselemaan järven suuntaan kytöpellolle, jossa oli meidän Malli-hevosemme ja jonka isä kävi myös hyvästelemässä, muistelee Kairokoskella vaimonsa kanssa eläkepäiviä viettävä Kaarle Lehtinen.

– Olin silloin kuusivuotias. Vanhempi sisareni Sirkka ja veljeni Matti olivat silloin koulussa, itse oli nuorimpana kotona äitini kanssa. Vaarini oli postinkantaja ja postireisillä. Syntymäkotini on Parkanon pohjoispäässä Somerjärven rannalla, jossa vähäiset pellot olivat järven ranta-maita ja näköala järven eteläpäähän, jossa oli kytöpellot, joiden vieritse kulki tie kotiin, Lehtis-Kalle jatkaa.

– Siltä reissulta isä palasi. Tuliaisina oli pieni pala makaraa, joka oli jo pahentunut. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun olen saanut kyseistä herkkua.

– Kesäsotaan tuli isälle äkkilähtö. Hän oli polkupyörällä lääkäreissulla Jalasjärven kirkolla. Häntä vaivasi polyybit nenässä. Vastaanotolla kunnanlääkäri ”Leskis-Santeri” tokaisi, että nyt ei sellaisia leikata, nyt lähdetään sotaan. Tohtorille itselleen oli jo kutsu tullut. Kun isä palasi, oli Välkkilän kohdassa ison kuusen alla valtatie varressa auto odottamassa, joten ei siinä pitkiä hyvästejä heitetty. Isä kävi kotona kääntymässä ja palasi polkupyörällä muiden odottavien mukaan. Muistan, kun koira karkasi isän perään ja itse lähdin hakemaan koira ja toin isän polkupyörän kotiin rungon välistä ajaen. Tältä reissulta isäni kotiutettiin, muistaakseni vuosi oli 1943.

– Vuonna 1944 isä oli viimeinen ikäluokka, joka joutui sotaan. Hän oli silloin 42-vuotias. Muistan sen edellisen illan, jolloin Välkkilän lähellä sytytettiin tervahaut. Oli-

– *Isän kohtalo tulee vieläkin usein mieleen, Kaarle Lehtinen sanoo.*

han siinä kyläläisiä koolle ja jonkinlaista tanssahtelua siinä hanurimusiikin tahtiin. Isän lähtö oli jo tiedossa, joten tällaisessa riemukkaaksi tarkoitettussa kokoontumisessa oli määrätty haikeus.

– Tälle viimeiselle reissulle lähtiessään isä kehotti meitä poikia Mattia ja minua huolehtimaan äidistä, koska hän sanoi tuntevansa, että hänen paluunsa on epävarmaa. Eikä aikaa kulunut kuin kuukauden verran, kun tämä synkkä tieto tuotiin. Vaimoni setä Kaarlo oli haavoittumisen takia kotiutettu ja toi tämän tiedon pihassa Malli-hevosta silittäen puhellen sille, ettei sinun isäntäsi tule enää yhteistyöhön kanssasi.

Kahdeksan sankarivainajaa saman hautaan

– Monin paikoin tällaiset viestit tuotiin pappien toimesta, mutta oli ymmärrettävä, ettei silloin ollut mahdollistakaan kaikkia suruviestejä näin toimittaa tällaisen matkan päähän. Hän oli kuollut matkalla kenttäsairaalaan 23.8.44. Hän oli viimeisen ikäluokan viimeisimpiä kaatuneita. Aikanaan tuli ilmoitus, että hänet on tuotu tänne kotipitäjän ruumishuoneelle. Pääsin äitini mukaan kirkolle katsomaan arkkuja, johon oli kirjoitettu, ettei saa avata. Ja sitäkö äitini uskoi ja arkku avattiin ja tietysti minä myös halusin asian varmistaa ja nähdä sirpaleiden jäljet ja näinhän minä. Samalla pikkupoikaan osuivat myös lähtemättömät sirpaleet.

– Siunaus ja hautaus toimitettiin myöhemmin, kun oli jo välirauha. Samaan hautaan laskettiin samalla kertaa kahdeksan sankarivainajaa. Heidät siunattiin yhdessä kuuden kentälle jääneen kanssa.

Elämän oli pakko jatkaa. Kouluvuodet olivat edessä... Olin saanut vapauden ensimmäisistä kouluvuosista, jotka suoritin tenttien. Kun koulumatkaa oli toista kymmentä kilometriä, sain kortteeripaikan läheisistä taloista, jotka muistan lämmöllä. Kouluruokailu oli vaatimatonta, mutta täytyihän sitä illallakin syödä, joten koulureppu oli maanantaiaamuisin koulukirjojen lisäksi täynnä eväitä - leipää, voita ja maitoa ja sianlihaakin, jota muistan äitini ja vaarini minulle aina joskus tuoneen.

Kuivasjärvellä oli viisi lapsiperhettä, joita sotaoripous kosketti.

– Kyllä sitä monta kertaa on joutunut tuntemaan itsensä toisen luokan kansalaiseksi, Lehtinen sanoo sotaoripoudestaan. Hän on vakuuttunut siitä, ettei hänen isänsä kaatunut turhaan, kuten eivät muutkaan sankarivainajat.

– Mutta sen sotaoripous on opettanut, että pienestä pitäen on pitänyt luottaa itseensä – loppuun saakka. Ja jotain ilonaiheitakin toki löytyy. Hänellä oli näet sodan aikaan Tanskasta sotakummi, jolta hän sai monot, joilla hän hiihti monet talvet, sekä golfhousut.

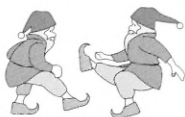
Poliisin toimesta aikanaan eläkkeelle siirtyneellä Lehtisellä ja hänen Annikki-vaimollaan on kaksi lasta ja kolme lapsenlasta.

Lopuksi Kaarle Lehtinen haluaa lainata opettajansa Tors-ti Viljasen runoa; kuinka aika häntä puhutteli.

*Joulun Herra, kuule meitä,
älä kasvojasi meiltä peitä.
Anna armos meille koittaa,
suo hyvän meissä vihdoinkin voittoa.
Älä synneistämme meitä enää lyö,
poista sieluistamme epätoivon yö.
Katso maahan, näe ristit valkeat meidän,
muista kärsimykset, tuskat vainajien heidän.
Ehkä liiaksi saimme tulta, rautaa,
ei seutua, missä ei sankarihautaa.
Katso alas orpokodin puoleen,
niin moni uupuu tuskaan huoleen.
Suo meidän raunioillemme uutta luoda.
Sun eteesi kaikki puutteemme tuoda.
Sinä ennenkin tuhkasta uutta oot luonut
ja valoa jälkeen pimeyden tuonut.
Suo siis joulun tulla sydämiimme,
älä jätä meitä kyyneliimme.
Sun seimes luokse meitä ohjaa,
luo uusi perustus, mi Sinuun pohjaa.
Suo opiksi olla ankean ajan,
täältä meitä ohjaa yli rajan.
Sinun luoksesi ikirauhaan,
missä ei myrskyt enää pauhaa.*

Sotaorvot haluavat vaalia sodissa kaatuneiden muistoa. Kuvassa Marketta Saarela ja Mikko Kauppila laskemassa havuristiä Parkanon sankaripatsaalle kaatuneiden muistopäivänä.

Ritvan ranskalainen joulu Ruotsissa

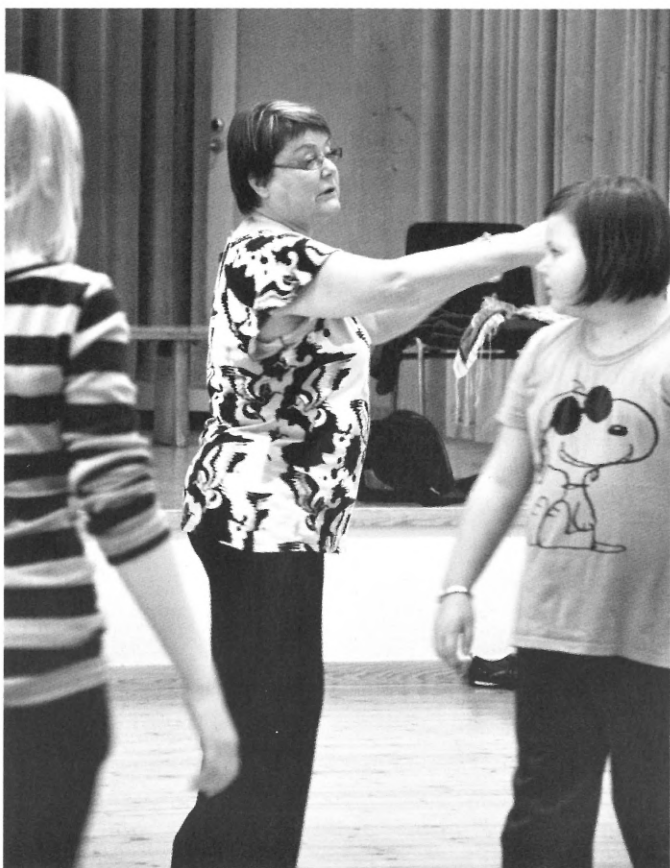
Maarit Lehto

Kansantanssin opettaja Ritva Ichtertzt viettää joulunsa Ruotsissa. Naapurimaa on hänelle asuinpaikkana tuttu vuosien takaa, sillä sieltä hän muutti viitisentoista vuotta sitten Parkanoon. Ritva ja Bernard Ichtertzin tytär perheineen asuu edelleen Ruotsissa. Joulu on erityisesti perheen pienimmän jäsenen, tammikuussa 2 vuotta täyttävän Enokin juhlaa.

-Joulumme sujuu ranskalaiseen tapaan. Syömme hyvin, mutta jouluateria vaihtelee vuosittain. Ranskassa ei ole samanlaista jouluruokaperinnettä kuin Suomessa johtuen ehkä siitä, että etelä-Euroopassa on aina syöty hyvin. Suomessa taas oli aikanaan pulaa ruoasta, joten silloin keskityttiin syömään jouluna kunnolla, Ritva Ichtertzt arvioi.

Ritva kertoo, että heillä joulupöytään kuuluu etenkin kalaa ja äyriäisiä.

-Suomalaisuutta joulupöydässä edustaa imelletty perunalaatikko. Äitini teki aina jouluksi imellettyä perunalaa-tikkaa, ja nykyisin tyttäreni haluaa, että minä teen sitä ehdottomasti joulupöytään.

Leipä maailmalla pieninä palasina

Ritva Ichtertzt opettaa kansantansseja vielä muutaman vuoden Parkanossa ja naapurikunnissa. Hän on päättänyt, että täytettyään 63 vuotta hän siirtyy eläkkeelle.

-Pari vuotta vielä teen töitä, ei kai sitä pitempään edes jaksaisikaan hyppiä, Ritva sanoo.

Tällä hetkellä Ritva ohjaa Parkanossa alle kouluikäisten Napsakat-ryhmää, 7-9-vuotiaiden Rikurillaa ja 10-12-vuotiaiden Viirkanttia. Kihniön Kapsakoissa kansantanssitaitojaan hiovat 9-11-vuotiaat lapset. Kihniössä tanhuja opettelevat myös 4-6-vuotiaat.

Ritva huomauttaa, ettei tanssin oppiminen ole iästä kiinni.

-Minulla on hyvinkin nuoria oppilaita, jotka tosissaan pystyvät keskittymään ja jaksavat harjoitella, hän kiittää. Hän käy opettamassa ryhmiä myös Kankaanpäässä ja Karviassa.

-Minun leipäni on monina pieninä palasina maailmalla; aika monta 45 minuutin tuntia on pidettävä viikossa, että työtuntini täyttyvät. Tanssituntien pituus ei voi olla pitkä, koska liikunnan jaksamisessa on rajansa. Aluksi jatkuva meneminen oli luonnollista eikä väsyttänyt, mutta iän myötä tien päällä oleminen tuntuu työläämmältä kuin aikaisemmin.

Ritva ja Viirkantti.

Yhteinen harrastus luo ystävyyssuhteita

Kansantanssin opettaja sanoo, että lapset oppivat tanssimisen ohella sosiaalisuutta. Ryhmistä muodostuu usein hyvin tiiviitä muodostelmia, ja ryhmissä syntyy monia pysyviä ystävyyssuhteita.

-Kipakat, joka jo lopetti ryhmänä, pitää tiiviisti yhteyttä toisiinsa. Kiverät-ryhmän, nyt "isojen tyttöjen", porukasta moni harrastaa edelleen kansantanssia tai muuten tanssimista.

Kansantanssissa tytöt ja pojat oppivat suhtautumaan toisiinsa luontevasti. Lapset myös oppivat ottamaan toinen toisensa huomioon ja kunnioittamaan toisiaan.

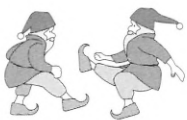
Tanssimisessa lapset oppivat myös rytmitajua ja kehittävät esiintymistaitoaan, josta on hyötyä ihan joka paikassa.

Ensi vuoden toimintoihin kuuluu osallistuminen perinteiseen Barnlek-tapahtumaan, jota nyt pidetään Tanskassa 13.-17. heinäkuuta. Barnlek pidetään joka kolmas vuosi vaihdellen eri Pohjoismaissa. Ritva Ichtert on osallistunut parkanolais- ja muiden ryhmien kanssa tapahtumaan kolme kertaa.

Ensi kesänä Barnlekiin matkaavat Ritvan kanssa ryhmät Rikurilla, Viirkantti ja Kihniön Kapsakat.

Ennen joulun viettoon rauhoittumista Ritva Ichtert kiertää kansantanssijoiden kanssa esiintymässä joulutapahtumissa. Kuvassa Viirkantti Parkanon joulunavauksessa vuonna 2009.

Perinteisiä työtapoja oppimassa

kirjoittanut Pohjois-Parkanon koulun

2. luokan oppilaat ja ope

Saimme perjantaina 10.9.2010 harvinaislaatuisten tilaisuuden, kun pääsimme kokeilemaan pellavien loukutusta. Lähdimme Marianne ja Tapio Kortesojaalle heti aamulla. Retkelle lähtivät Pohjois-Parkanon koulun esioppilaat sekä 1.-2. luokan oppilaat opettajansa ja kouluavustajansa kanssa. Marianne Kortesoja oli saanut monta vuosikymmentä varastossa olleet pellavat lahjoituksena Parkano-seuralta. Oli hienoa, että myös koulumme pikkuoppilaat pääsivät nauttimaan jonkun vuosia sitten tekemästä työstä ja kokeilemaan vanhaa työtapaa.

Seuraavassa oppilaat kertovat, mitä retkellä tehtiin:

Marianne kertoi ja näytti, miten pellavia loukutetaan. Ensin otettiin nippu pellavia, jotka laitettiin loukkuun. Sitten vain "pang, pang" ja pellavista katkesivat luut. Marianne sanoi loukutettua pellavakasaa kuontaloksi.

Loukuttamisen jälkeen pellavat lihdattiin eli vedettiin lihdassa. Viimeinen työvaihe oli häkilöinti. Häkilässä oli

kaksi puolta. Toisella puolella olivat harvemmat piikit ja toisella puolella tiheät. Pellavista tuli häkilässä hienoja aivinoita. Häkilään jäi rohtimet, jotka olivat takkuisia. Saimme aivinat ja rohtimet koululle, joista askartelemme myöhemmin jotakin. Mitä nyt Maarit ja Minna sitten keksivätkin. Ehkä tonttuja. Aivinoista saa kyllä hienot li-sähiukset tai viiksetkin.

Seurasimme myös, miten Marianne värjäsi lankaa raupapadalla. Langoista tuli vihreitä. Padassa oleva neste oli ihan mustaa ja haisi pahalle.

Työn jälkeen me söimme vispipuuroa ja pitsaa. Kyllä oli-kin jo nälkä! Sitten saimme leikkiä. Siellä oli kaksi koiraa aitauksessa. Aitauksessa oli myös sammakko. Me hyppittiin trampoliinilla ja leikittiin hiekkaleluilla. Saimme leikkiä myös puusta veistetyillä pyssyillä.

Se oli hauska retki.

Kuvassa vas. Oona Sivula, Benjamin Sivula, Viljam Antila, Miro Kärkelä, Neea Silomäki, Valteri Vienola, Eero Rantala ja Samuel Antila. Carita Harjula lihtaa pellavanippua Minna Höllin kanssa. Taustalla Maarit Malmberg, Emilia Vienola, Jasmin Lempinen sekä Niklas Tuovinen ja Marianne Kortesoja, joka kampaa pellavia.

Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä

Ulla Kuusisto

Kauniina kesäpäivänä kolme vuotta sitten eräs rouva kyseli meiltä, Sisko Lahdentaustalta ja minulta, roomalaisista numeroista. Hän oli jäljentänyt numerot paperille: MDCCCLXXVI ja arveli niiden tarkoittavan vuosilukua 1876. Aivan oikein!

Siitä alkoi suururakka

Kun kyselimme tuon vuosiluvun alkuperää, rouva kertoi numeroiden olevan kudottuina tänään, jonka hän on saanut perintönä. Tänä oli siis tehty tuona vuonna. Tästä meille heräsi kysymys, kuinka paljon vanhoja tekstiilejä vielä on Kihniön kodeissa. Ajatus muhi mielessä jonkin aikaa. Sitten Sisko ehdotti: Mitähän jos kuvattaisiin niitä!

Esittelimme ideaamme syksyllä Kihniö-seuran kokouksessa ja saimme myötämielisen vastauksen. Seuraavana kesänä kuvasimme Kihniö-seuran nimissä vanhoja kihniöläisiä tekstiilejä.

Kesä tuli ja lähdimme kuvausreissuille, minä kameran ja muistivihon kanssa, Sisko autokuskina ja suuri määrä perinnetietoa aivojensa sopukoissa.

Ne olivat mieleenpainuvia matkoja. Joka talossa meidät otettiin ystävällisesti vastaan. Yleinen ensireaktio oli, et-

tä ei meillä mitään arvokasta taida olla. Oli kuitenkin riemastuttavaa löytää talojen ullakoilta ja aitoista aarteita. Tarttuipa taloista matkaan muutakin kuin kuvia. Saimme mukaamme erilaisia puutarhan tuotteita, kasvinalkuja jne.

Matkan varrella tuli kuvattua paljon muutakin kuin tekstiilejä. Yksi ryhmä oli vanhat työvälineet. Niistä tuli sitten ensimmäinen vihko. Myös vanhat käsityönä tehdyt huonekalut ovat myös rikas perinne tällä alueella.

Toinenkin kesä kului kuvauksissa

Sen jälkeen alkoi puuduttava työ tietokoneen ääressä. Minulla oli kuvia n. 500 ja Alkkiomäeltä saatuja yli 100. Niistä oli poistettava ”huonot kuvat”. Loput oli järjestettävä aihepiirien mukaan, joita kehkeytyi lopulta 6 erilaista. Aihepiiriin sisälläkin oli vielä järjestämistä ja poistamista. Sitten oli kuviin saatava tekstit. Kuvia ja tietoja niistä tuli lopulta 389 kpl.

Kaikenlaisia kummelluksia tuli vastaan, kun kuvia ja tekstejä saatettiin painokuntoon, olihan sanasto monesti vierasta nykykielelle. Kaikki vastukset on nyt voitettu ja vihot on saatu painettua. Niitä on yhteensä 6 kappaletta.

Huilataan hetki Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 2

Työvälineitä Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 1

Kihniö seura

Patakaappi

Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 3

Pöytiä

Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 4

Kihniö seura

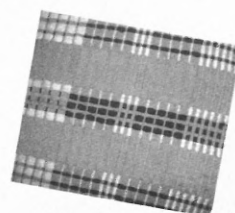
Ompelukoristeiset tekstiilit

Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 5

Kudotut tekstiilit

Vanhoja kihniöläisiä käsitöitä 6

Kihniö seura

Kukko kirkon katolta kartanoihin

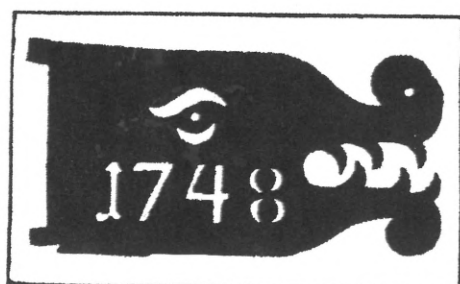
Sisko Lahdentausta

Tuulensuunnan osoitin, tavallisesti rautapellistä leikattu pystyakselinsa ympäri kääntyvä lohikäärmeenpää, kukko, rannikolla laiva, joskus hevonen tai muu eläin, ihmisenkin.

Kukko, vapauden symboli sijoitettiin aluksi kirkkojen katonalle, kirkonkukoksi, mutta omaksuttiin sieltä kartanoihin ja taloihin. Kukan tehtävähän oli ennen aamuisin herättää talo töihin. Viirisaloon nokkaan nostettuna se valvoi, että toimeliaisuus säilyi. Lohikäärme, lentävä peto, oli kansanuskomuksissa aarteiden suojelija.

Parkano

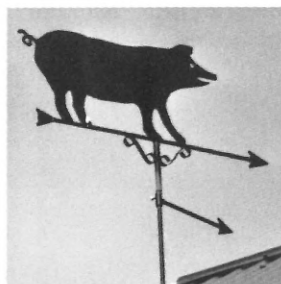

*Tuuliviiri.
Asikkala.*

*Kirkonkukko.
Kirvu*

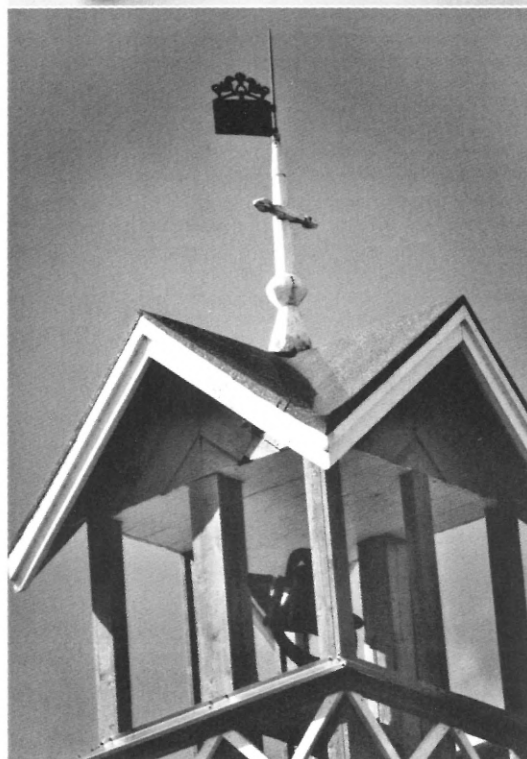
Kovasen sikalan katolla oleva tuuliviiri.

Maatalousseurojen Keskusliiton myöntämä Kovasen sukuviiri.

*Yksityiskohta
Kovasen viiristä.*

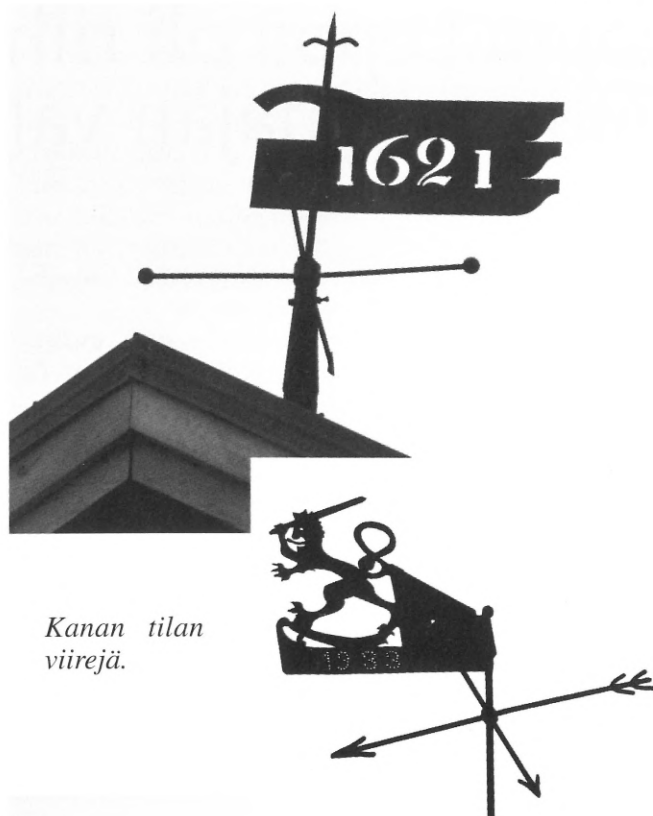
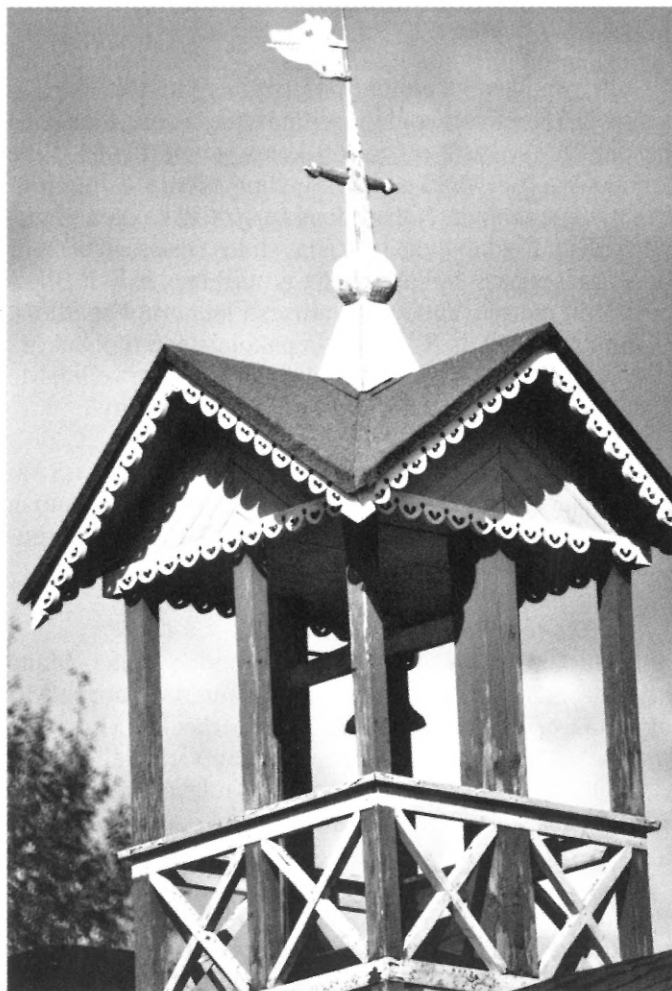
Sukuviirissä, jonka Maatalousseurojen Keskusliitto voi myöntää 200 vuotta saman suvun hallussa olleelle maatilalle, on leikattuna vuosiluku. Viirikuvan alla on toisinaan kiinteä vaakasuora risti osoittamassa neljää tärkeätä ilmansuuntaa.

Tuuliviirillä ei enää nykyaikana ole samaa käytännön tehtävää kuin ennen, jolloin maanviljelijä tai kalastaja sen liikkeistä yritti arvioida säätä. Tämän vuoksi ovatkin samaltuneet tuuliviirit monista taloista kattojen uusimisen myötä hävinneet. Tällöin on kuitenkin hävitetty eräs suomalaisen kylätunnelman tärkeistä tekijöistä.

Missä vielä tuuliviirejä on, olisi ne syytä säilyttää ja uusiakin pystyttää. Aiheiden valinnassa uusiin viireihin mielikuvitus saa vapaasti liikkua. Maatalon viiriin sopii tietenkin parhaiten jokin maalaisaihe, käsiteollisuuden harjoittaja voi mainostaa työalaansa.

Kansan sanantavoissa vähäteltiin joskus nuoren tytönhu-pakon käyttäytymistä sanomalla: *Kieppuu kuin tuuliviiri, joka puhalluksen mukaan.*

Puumilan tuuliviiri.

Kanan tilan viirejä.

Laura Leppä oli riihellä kuullessaan uutisen Venäjän vallankumouksesta

Lasten kysymyksiä entisaikojen elämänmenosta - 5.-luokkalaiset kysyvät, 105-vuotias vastaa
Kihniön Kirkonkylän koulun 5.-luokkalaiset esittivät kysymyksiä kunnan vanhimmalle asukkaalle Laura Leppälle, joka täytti viime huhtikuussa 105 vuotta.

Milloin ja missä olet syntynyt?

– 14.4.1905 Parkanon Kuivasjärvellä

Oliko sinulla paljon ystäviä?

– Olihan niitä. Parhaimpia olivat meijeri-Martta ja hänen sisarensa Aura (Martta ja Aura Harju). Aura meni myöhemmin Mansikkaviidan Jussin kanssa naimisiin. Sitten oli Vallin Tilta. Tilta oli Lahtisella leipurina. Hän leipoi ja sieltä ihmiset kävivät ostamassa leipää ja pullaa. Vatajan Leila ja Sirolan Aili, alakoulun opettaja, olivat myös hyviä ystäviäni.

Kaikenlaista huvia pidettiin. Meijerille kokoonnuttiin aina juomaan kahvia. Kerma oli niin vahvaa, että sitä luskalla lohkottiin kahvin sekaan. Vallin Tilta leipoi aina jotain herkkuja.

Erkalan nuorisoseuran talolla olin sitten vähän vanhempana. Joka toinen päivä olin minäkin kappaleharjoituksissa. Iltaisin harjoiteltiin näytelmäkappaleita, esimerkiksi Niskavuoren naisia ja Kaunista myllärintytärtä. Joskus oli nurkkatansseja. Pyydettiin jostain talosta, että saako pitää tanssit. Sinne sitten pyydettiin pelimanneja. Kallioniemeen emäntä käski kerran pihlajankyläläisiä kylään. Sinne sitten mentiin järven yli. Meitä oli Jouppilan Ruusa, Vatajan Leila, Lauri-, Yrjö- ja Martti-veljet ja Marttilan Eero. Kallioniemessä oli sattumalta kaksi kierävää soittajaa. Siellä sitten trahteerattiin ja tanssittiin.

Oliko teillä lehmii kotona?

– Totta kai, niistä sitä ruokaa saatiin. Lehmii oli kymmenkunta ja kaikilla lehmillä oli nimet. Kirju oli yhden lehmän nimi.

Mikä oli lempiruokasi lapsena?

– Ei minulla ollut mitään erikoista lempiruokaa. Sitä syötiin mitä saatiin. Syksyllä teurastettiin paljon eläimiä: siikojia, nautoja ja lampaista. Lihasta suolattiin isoihin tiinuihin. Isä haki aina syksyllä Merikarvialta silakoita ja nekin suolattiin tynnyreihin.

Tavallisena päivänä ennen navettaa ei syöty mitään. Navetan jälkeen syötiin aina perunaa ja soosia. Sianlihaa paistettiin niin, että rasvaa oli koko pannu täynnä. Eikä kukaan kuollut, vaikka syötiin paljon rasvaa. Sitten juotiin kymmenkahvit. Kahvin kanssa syötiin kakkoa ja joskus pullaa. Keskipäivän ruokana, yhden maissa syötiin lihaperunasoppaa. Neljän aikana juotiin taas kahvit. Illalla syötiin puuroa, aina oli tavallisesti jauhuruokaa illalla. Vatajalla oli joskus Kronstadtin pakolaisia. Sanoivatkin: ”365 vellii”, tarkoittaen, että joka päivä syötiin velliä. Me lapset söimme välipalaksi kovaa leipää, itte tehtyä.

Emme me mitään erikoisia herkkuja syöneet. Kun isä kävi Parkanossa kaupassa, lähetti Lehdon Eemeli kaupan päälliseksi aina meille lapsille tuliaisiksi karamellitruutint. Truutissa oli karkkeja mitä milloinkin.

Jouduitko tekemään töitä lapsena?

– Äitini kuoli, kun olin seitsemän vuoden vanha. Meitä oli seitsemän lasta ja minä olin kolmanneksi nuorin. Minä jouduin keittämään ruokaa koko perheelle. Muut lähtivät pellolle töihin ja koska en osannut vielä kelloa, niin isä näytti kepillä: ”Kun kellonviisarit tulevat tuohon, niin silloin ruoan pitää olla valmiina.” Kaikenmoista ”huushollia” piti tehdä heti pienestä pitäen.

Apuna kotitöiden tekemisessä oli minun vanhempi sisareni Linne. Linne oli kyllä räätälin opissa Kortesojan Hiljalla ja oli siksi paljon poissa kotoa. Meillä oli lisäksi apu-

Kylässä Kallioniemessä; Martta Harju, Yrjö Laitila, Reino Kallioniemi, Aura Harju, Toini Kallioniemi (Jylhä myöhemmin), Martti Häkkinen, Ruusa Jouppila (myöh. Marttila), Laura Leppä, "Vatajan" Leila - Elän sisar, Eero Marttila.

na vähän aikaa kunnan hoidokki Natalia. Lisäksi Korven Riina kävi meillä vielä lisäksi kehräämässä villoja ja kutoi niistä sukkia ja vaatteita.

Millaisia taloja oli ennen?

– Meillä oli iso hirsitalo. Porstuasta pääsi suoraan porsuakamariin ja toiselta sivulta isoon tupaan. Tuvan perällä oli kaksi kamaria. Toista kamaria sanottiin komiaksi kamariksi. Se oli kalustettu äidin Vatajalta saamalla kapiohuonekaluilla ja siellä oli tapetit seinissä. Se oli vieraskamari. Kun Pohjanmaalta tuli sukulaisia kylään, niin heille laitettiin petit sinne. Minä ja Linne-sisko nukuimme toisessa kamarissa. Tuvassa oli iso leivinuuni ja sen sivulla hella. Tuvan yhdellä sivulla oli ylissänky ja toinen leveä sänky. Tuvan seinustoja kiersivät penkit. Keskellä tupaa oli iso pirtin pöytä.

Millaista oli Suomen itsenäistyminen?

– Minä muistan sen hyvin. Me oltiin riihellä. Olin heittä-mässä siikkoja muille, kun tuli kauhea mellakka, että Venäjällä on vallankumous. Minäkin pelkäsin, että mitähän tästä oikein tulee. Silloin siellä bolševikit tappoivat tsaarin. Pian tulikin tämän jälkeen tieto, että Suomi on itsenäistynyt. Ja kohta ruvettiin ihannoimaan, että Suomi on itsenäinen. Kyllä siihen aikaan oli aika kiinnostavaa se elämä. Ennen vallankumousta isä oli Kattilakosken siltaa rakentamassa. Siellä oli työmiehiä pitkienkin matkojen takaa. Yksi työntekijöistä oli ruvennut kiroamaan että Hänen Majesteettinsa Perkele. Seuraavana päivänä työmies ei enää tullut töihin. Myöhemmin kuultiin, että se oli vietty tapettavaksi.

Millainen oli ensimmäinen näkemäsi auto?

– Olin noin 10 vuoden vanha, kun näin ensimmäisen auton. Se oli metsäherra "Nuutesfaanin" musta komia auto. Kaikki kylän lapset kokoontuivat tien varteen autoa katsomaan, kun tiedettiin, että metsäherra on tulossa. Meidän kylän ensimmäinen auto oli "Lintellin" Jussin Ford. Siinä olen ensimmäistä kertaa ollut auton kyydissä, noin 18-vuoden ikäisenä. Jussi oli Lindellin talon kasvattipoi-ka Pihlajankylässä. Jussi peri talon, jonka myi pois ja niillä rahoilla osti sitten auton.

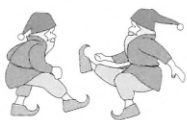
Mitä leikkejä leikit lapsena?

– Kesällä minulla oli leikkitupa ulkona, yleensä jossain puun juurella. Sinne tehtiin niin kuin asunto, jonne kerättiin rikkinäisiä astioita ja muuta tavaraa. Talvella olimme aina suksilla. Isä teki itse meille suksit. Sitten kun heinät oli korjattu latoon, niin siellä oltiin lymysillä. Isä oli vihainen. Sanoi, että sotkimme heinät. Tietysti, kun olimme kaikissa kurakoissa kulkeneet ja sitten mentiin heinien sekaan telmimään.

Meillä oli kaksi latoa, suuli ja toinen lato, jossa säilytettiin hevostarvikkeita, rekiä ja muita. Meillä oli kerran yhtenä kesänä suuri joukko venäläisiä kortteerissa monta viikkoa siinä suulissa. Siellä ne makasivat olkien päällä.

Autossa Juho Syrjänen ("Lintellin Jussi") ja Martti Häkkinen vuonna 1925.

Pihalla oli keittopaikka, jossa heidän oma kokkinsa teki heille ruokaa. Venäläiset lähtivät heti aamulla mettään rakentamaan tähyystystorneja. Ne kiersivät pitkin sydänmaita ja rakensivat niitä. Kallioniemen talon takana oli pitkään pystyssä yksi tähyystystorni, sen muistan hyvin.

Oliko sinulla polkupyörä lapsena?

– Ensimmäisen pyöräni sain ripille päästyäni. Se oli Kesä-merkkinen. Isä kävi sen ostamassa Kujalan kauppiaalta Seinäjoelta. Siihen aikaan nuorilla ei yleensä ollut pyöriä, minun veljilläni oli kuitenkin. Se pyörä oli minulla vaikka kuinka kauan. Seuraavan pyörän sain vasta kun olin jo naimisissa.

Mikä oli kaikkein kivoin lelu lapsena?

– Itte tehtyjä nukkeja minulla oli. Isä teki päreistä hevosia. Ei silloin ollut mitään ostettuja leluja. En saanut paljoa leikkiä lapsena. Täytyi tehdä töitä pienestä pitäen.

Minkälaista ruokaa koulussa oli?

– Kiertokoulussa emme saaneet ruokaa ollenkaan. Aamulla syötiin kotona, ennen kuin lähdettiin kouluun ja sitten kun tultiin koulusta, syötiin kotona taas.

Missä eri kouluissa olet opiskellut?

– Olen käynyt kuusi viikkoa kiertokoulua. Sitä pidettiin Pihlajankylässä Luoman talossa. Kuuden viikon aikana opittiin vaikka mitä, laskentoa ja lukemista tietysti, mutta myös muita aineita. Minä osasin jo lukea kiertokouluun mennessä, olin silloin noin kymmenen vuoden vanha. Pihlajankylästä kiertokoulu siirtyi Kankarille Jokipiin taloon.

Kiertokouluun menin aina Vatajan kautta. Halusin mennä kouluun yhdessä Mukkalan Marttan (Ristimäki) kanssa. Martta oli hyvä ystäväni. Matkaa kertyi paljon enemmän niin, mutta sen kautta piti päästä että oli kaveri mukana. Myöhemmin olin apulaisena veljeni perheessä Kuivasjärven koululla. Silloin yhden vuoden aikana opiskelin kansakoulun oppimäärän. Iltapäivällä ja illalla koulun Olga-opettaja, kälyni, opetti minua. Kaikki kerto- ja jakolaskut opettelinkin silloin.

Miten opit kirjoittamaan ja lukemaan?

– Opin lukemaan ja kirjoittamaan kotona vanhemmilta sisaruksilta. Raamattua ja Katekismusta luettiin. Osasin Katekismuksen ulkoa kannesta kanteen. Muut kylän lapset pitivät minua koko kylän parhaana lukijana. Minä olin niin sinnikäs, että minun piti oppia se, minkä olin päättänyt.

Kuka oli paras opettaja?

– Kiertokoulussa minulla oli opettaja Teikarin Amalia Kihniöltä. Myöhemmin minua opetti vielä Kuivasjärven koulun opettaja Olga Laitila.

Mikä on suosikkikirjasi?

– Raamattu. Pienenä luin Lasten Raamattua, jossa oli kuvia raamatunhistoriallisista tapahtumista. Katekismuksen lisäksi muistan vielä Nuorison käytös -nimisen kirjan, jota luin paljon nuorena.

Montako lasta sinulla on?

– Kaksi tyttäret, Ritva ja Ulla.

Katseletko tv:tä?

– Kyllä. Pidän uutisista ja urheiluohjelmista.

Mikä on suosikkiohjelmasi?

– Uutiset.

Oletko ollut talon piikana?

– En piikana, mutta apulaisena kylläkin. Ripille pääsyyn saakka oli töissä kotona. Sen jälkeen menin apulaiseksi sukulaistaloon Atte Vatajalle. Atte Vatajan Elä-vaimo oli opettajan. Ala-Vatajalla oli koulu silloin ja minun piti viedä opettajalle aina päiväkahvit. Töihini kuului tehdä huushollia. Vatajalta menin Yrjö-veljen luo huushollia pitämään pari vuodeksi ja sieltä sitten apulaiseksi Lauri-veljen perheeseen Kuivasjärven koululle. Muistelen, että koululla sain palkkaa 200 senaikaista markkaa kuussa. Koululla tein kotitöitä ja olin apuna Lauri-veljen kaupassa, joka oli koulua vastapäätä.

Mitä itsellesi merkittäviä koneita tai laitteita on keksitty elämäsi aikana?

– Esimerkiksi separaattori, silloin kun olin nuori. Olin ylitte 20-vuotias, kun olin ensimmäisen kerran puhelimessa. Lauri-veljellä oli puhelin aika aikaisessa vaiheessa. Nyt tätä aikaa ovat tulleet televisiot ja tietokoneet.

Oletko matkustellut ulkomailla?

– Olen minä käynyt Norjassa ja Ruotsissa.

Osaatko puhua suomen lisäksi jotakin toista kieltä?

– Enhän minä mitään muita kieliä osaa kuin Suomea. Kiertokoulussa ei muita kieliä opetettu.

Osaatko ajaa autoa?

– En osaa. En ikinä ole edes koittanut.

Osaatko käyttää tietokonetta?

– En sinne päinkään. Mutta annan minä laskujani maksettavaksi muille, jotka maksavat ne sitten tietokoneella.

Missä on pitkän ikäsi salaisuus?

– Kova ruisleipä, perunat, suola ja voi. Koskaan ei ole tullut mieleen, ettei tuota voisi syödä. Nyt huudetaan älä, älä. Älä laita voita niin paljon tai suolaa. Ennen oltiin tyytyväisiä, kun vain jotakin oli.

Onko kiva olla yli 100-vuotias?

– Kyllä tämä tässä menee, kun saa komentaa nuorempiansa, vaikka eivät ne kuitenkaan ota mitään kuuleviin korviinsa. Tietysti vanha on aina raihnaisempi kuin nuori. Jalat ja kädet eivät enää nouse entiseen malliin.

Kihniön Kirkonkylän koulun 5.-luokkalaisten kysymykset kokosi opettaja Ari Lindström. Haastattelun teki ja vastaukset kirjasi Laura Lepän tyttärenpoika Juha-Matti Markkola.

Joulukuusta etsimässä

Raimo Aaltonen, Kihniö 24.11.–09.

Erään kuusen hankinnan muistan varmaan niin kauan kuin elän. Tämä tapahtui sen jälkeen, kun olin palannut kotikuntaani Varsinais-Suomeen harhailtuani lähes kymmenen vuotta maailmalla. Kuulin työpaikallani kavereiden kertovan eräästä kotikyläni isännästä. Hän oli nähnyt jonkun menevän joulukuusen hakuun metsäänsä. Isäntä oli ajanut autonsa vieraan auton eteen, ettei varas pääse liivistämään. Sillä tavalla tämä tuntemani isäntä oli sakottanut satasella hänen metsästään kuusen luvatta ottaneita.

Mikä minuun oli tullut, kun juuri tuon miehen metsään olin mennyt. Siinä sitten saha ja kirves kädessäni etsiskelin sopivaa kuusta. Onneksi en ehtinyt katkaista yhtään, kun luonteeltani tarkkana ajattelin myös metsän omistajan etua. Siinä katsellessani ja miettiessäni huomasin tuon isännän päättävästi astelevan kohti kirves kädessään.

Valitsin psykologisen lähestymistavan ja sanoin: ”Hei! Hyvä, että tulit, kun meillä on tässä joulukuusen tarve. Emme ole voineet katkaista yhtään, kun ei ole tietoa kenen metsää tämä on.” Tauno-isäntä sanoi, ettei tässä ole kenenkään muun kuin hänen metsäänsä. ”No sinähän voisit sitten näyttää, mistä me voisimme sen kuusen ottaa.” Tauno alkoi ehdottaa: ”Eikös tuo tuossa olisi sopiva?” ”Me katselimme sitä juuri, mutta kun se oli vähän muista erillään, niin en raaskinut ottaa. Ajattelin, että siinä hän sillä on tilaa kasvaa vaikka kuinka isoksi.” ”No, mutta eikös tuossa ole ihan kaunis kuusi?” Kerroin, että sitäkin me katseltiin, mutta päädyttiin vähän samaan kuin edellisenkin kohdalla. Kolmanneksi Tauno näytti kahta kuusta, jotka kasvoivat melkein yhdessä. ”Kyllä tuostaikin ihan kauniin kuusen saa”, ja minä ja perheeni olimme samaa mieltä.

Tauno kertoi olleensa vihainen, kun ihmiset haaskaavat puita törkeästi. Eräänäkin talvena hän oli nähnyt metsänsä lumessa askelten jäljet. Seuratessaan jälkiä hän oli nähnyt, kuinka joku oli hyvästä kuusesta lyönyt sivusta oksat pois. Vähän matkan päässä sama oli toistunut. Ymmärsin tätä metsänomistajaa. Kyllä minuakin olisi harmittanut. Kiitimme Taunoa kuusesta ja toivotimme hyvää joulua. Olisihan siinä ollut kohteliasta kysyä paljonko olen velkaa. Mutta taloutemme oli nähtävästi tiukkaa, muutenhan kuusia olisi toriltakin saanut.

Ei tämä isäntä ollut tuon joulukuusen vuoksi pahoillaan. Luultavasti hän tunsu itsensä sen vuoksi hyväntekijäksi. Tauno kysyi jälkepäin, tarvitsenko polttopuita. Minulla oli tuohon aikaan puulämmitys ja sanoin tarvitseväni. Hän antoi luvan harventaa metsästään tiheistä paikoista puita. Kun sitten aloin tuohon puuhaan, Tauno neuvoi ja selitti, millä periaatteella metsää harvennetaan. Laitoin puut kasalle ja tämä isäntä vieläpä toi ne traktorin kouralla tontilleni. Eikä edes pyytänyt mitään palveluksestaan.

Kohta meillä on taas joulu ja nämä perinteelliset asiat ajankohtaistuvat. Tuleeko valkea joulu, se jää vielä arvailun varaan. Mutta ajatelkaamme, että maan ollessa valkean lumen peittämä meillä on kodissamme kappale vihreää luontoa. Siihen olemme laittaneet omat mieleiset koristeemme kynttilöineen. Ei tarvita muuta kuin lahjojen antajat ja saajat iloisina ja hämmästelevinä. Mitähän yllätyksiä se joulu taas tuokaan tullessaan?

Mikä kirkko on?

Mikä kirkko on?

Iso rakennus, missä on risti päällä. Kivikasa. Se on kulkukas, kaunis, korkea.

Se on talo, iso talo. Kirkossa on alttari, kynttilöitä, piano, urut ja Jeesuksen tavaroita.

Se on harmaan värinen, kivistä tehty.

Kirkossa on siniset rivipenkit, paitsi mää en nää penkki- en takaa mitään, mutta äiti näkee.

Kirkossa on parvi kellotorni. Kirkko on pyhä paikka, todella pyhä paikka.

Kirkko on kirkko.

Mitä kirkossa tehdään?

Kirkossa lauletaan, kuunnellaan musiikkia ja puhutaan Jeesuksesta.

Kirkossa istutaan penkillä ja kuunnellaan pappia. Siellä saa viiniä ja leipää.

Kirkossa rukoillaan. Kirkossa kastetaan lapsia, siunataan, pidetään häät ja hautajaiset.

Siellä luetaan raamatua ja saarnataan.

Ketä kirkossa on töissä?

Pappi, Erkki Hirvi, kanttori, suntio, mies, jolla on kukka-kauppa. Ne, jotka kerää kolehtia.

Kirkkoherra. Seurakunnalla on töissä lastenohjaaja, lähetystyöntekijä, vastaava lastenohjaaja, keittäjä ja diakoni. Stephen soittaa urkuja. Pappi lukee virsikirjaa ja raamatua, joka kertoo Jeesuksesta.

Siellä on niitä toisia kuin pappi, niitä apupappeja, jotka kerää rahaa. Jos on rippikaste, apupapit on mukana, ne kastaa.

Mitä lapset kirkossa?

Sinne saa mennä. Me voidaan laulaa ja kuunnella ja soittaa. Se oli hienoo, kun saatiin suklaamuna.

Käyn yleensä isän ja äidin kanssa kirkossa. Myös mummin kanssa käyn kirkossa.

Kirkossa on paljon ihmisiä, tyttöjä, naisia ja lapsia.

Me lauletaan ja istutaan hiljaa kirkossa, ainakin joskus.

Joulukirkkoon!

Kutsumme joulukirkkoon koko perheen ja Millan!

Sit kun tulee lunta, tulee joulu. Jouluna kirkossa tuoksuu pipari.

Haluaisin laulaa piparintuoksua. Me halutaan laulaa Joulupuu on rakennettu ja Heinillä härkien kaukalon, osaan sen kokonaan.

Näemme joulukuusen joulukirkossa.

NIKOLAURILA

Kirkkomatkat Parkanoon

Paula Peltomäki

(esitelmä koulussa vuonna 1971, tehty haastattelun pohjalta)

Kun Kihniössä ei ollut vielä omaa kirkkoa, kihniöläiset kävivät Parkanossa kirkossa. Kihniö kuului silloin vielä Parkanon kuntaan.

Kirkkoon lähdettiin usein jo lauantai-iltana ja yövyttiin taloissa Parkanon kirkonkylässä. Tiet olivat huonot ja matka tehtiin usein kävellen tai soutaen Nerkoanjärven yli, mutta hevonen oli kuitenkin varsinkin talviaikaan tärkein kulkuneuvo. Mukaan otettiin evästä, niin ihmisille kuin hevosellekin ja hevoselle otettiin heiniä ja kauroja usein niin paljon, että ihmisten oli vaikeaa mahtua rekeen. Hevosia varten oli useilla taloilla oma hevostalli kirkon läheisyydessä yöpymistä varten.

Hevosilla oli kulkuset, ja matkat kirkkoon ja takaisin olivat hyvin juhlallisia. Nerkoon jäällä käytiin usein kilpailuja, joissa mitattiin hevosten kestävyyttä.

Jos matkalla oli mukana lapsia, he usein väsyivät matkan aikana niin, että kirkkoon päästyä he nukahtivat, eikä heidän herättämisensä ollut ihan helppoa, kun piti lähteä kotiin. Kerrotaankin joskus kirkossa olleen ns. unilukkari, joka jumalanpalveluksen päätyttyä kepillä tuuppien herätti nukkujat - joukossa saattoi olla myös aikuisia.

Kirkkomatkat olivat tärkeitä, paitsi Sanan kuulemisen takia, myös siksi, että kun muita tiedotusvälineitä ei ollut,

kirkkomatkalla kuultiin kuulumisia sekä tavattiin muita ihmisiä. Pappi kuulutti myös saarnan jälkeen esimerkiksi missä oli tarjolla metsätöitä tai muuta sellaista, jota nykyään saamme lukea lehdistä.

Usein kirkkomatkalla mentiin niin aikaisin Parkanoon, että ehdittiin käydä maksamassa ns. kapat, joilla tarkoitettiin papille ja kanttorille maksettavia maatalon tuotteita, esim. jyviä, lihaa, voita ja juustoa. Kapat siis vastasivat nykyistä kirkollisveroa. Joskus monenkin talon väki saattoi uskoa kappansa maksettaviksi yhdelle ihmiselle. Silloin hänen täytyi tämän takia tehdä eri matka Parkanoon. Joskus voi käydä niinkin kuin erään isännän, että kun hän oli maksanut naapureidensa kapat, hän kotiin päästyään huomasi, että oma jyväsäkki oli jäänyt rekeen. Aina papille ei kelvannutkaan kyläläisten kapat, mutta oikeastaan niiden oli pakko kelvata, koska kukaan ei voinut viedä parempaa kuin mitä hänellä oli.

Nykyään ei kirkossa käydä läheskään niin usein kuin ennen, vaikka Kihniössäkin on oma kirkko, sinne vievät hyvät tiet, ja melkein joka talossa on auto. Liekö syynä se että matkanteko ei enää ole yhtä juhlallista?

Kihniön laulu

1. Häme, Satakunta sekä myös Pohjanmaa
veli veljenä täällä ne kohtaa.
Meille valkeat hanget ja nietokset
sinitaivokin kirkkaana hohtaa.
Meill' on Mäkikylän harjut ja notkelmat,
tuhatniemet Nerkoon ja lahdelmat,
aallot Kankarin järven kuuluisaa
Pyhänientä kaunist ne pohtaa.

2. Metsät vihreät vaippansa laajalle luo
elon voimaa meille ne tuoden.
Karut peltomme, aavojen soittemme vuo
työn, lämmön ja aarteensa suoden.
Täällä keinuvat kehtomme lapsuuden,
kisas käy täällä riennoissa nuoruuden.
Päivät kiitävät toimissa miehuuden,
ilta saapuu varjonsa luoden.

3. Luonnon lahjoilla emme me ylpeillä voi
siihen tyydymme minkä me saamme.
Kotiseutu se lahjoista kallehin on
sitä aarteena suojelkaamme.
Täällä Kihniön mailla me laulamme näin
kotikunnaita rakkaita tervehtäin.
Työn toimissa matkaamme näin edespäin
Luoja suojaa työmme sekä maamme.

Sanat "Manu"

Laulu Kihniölle

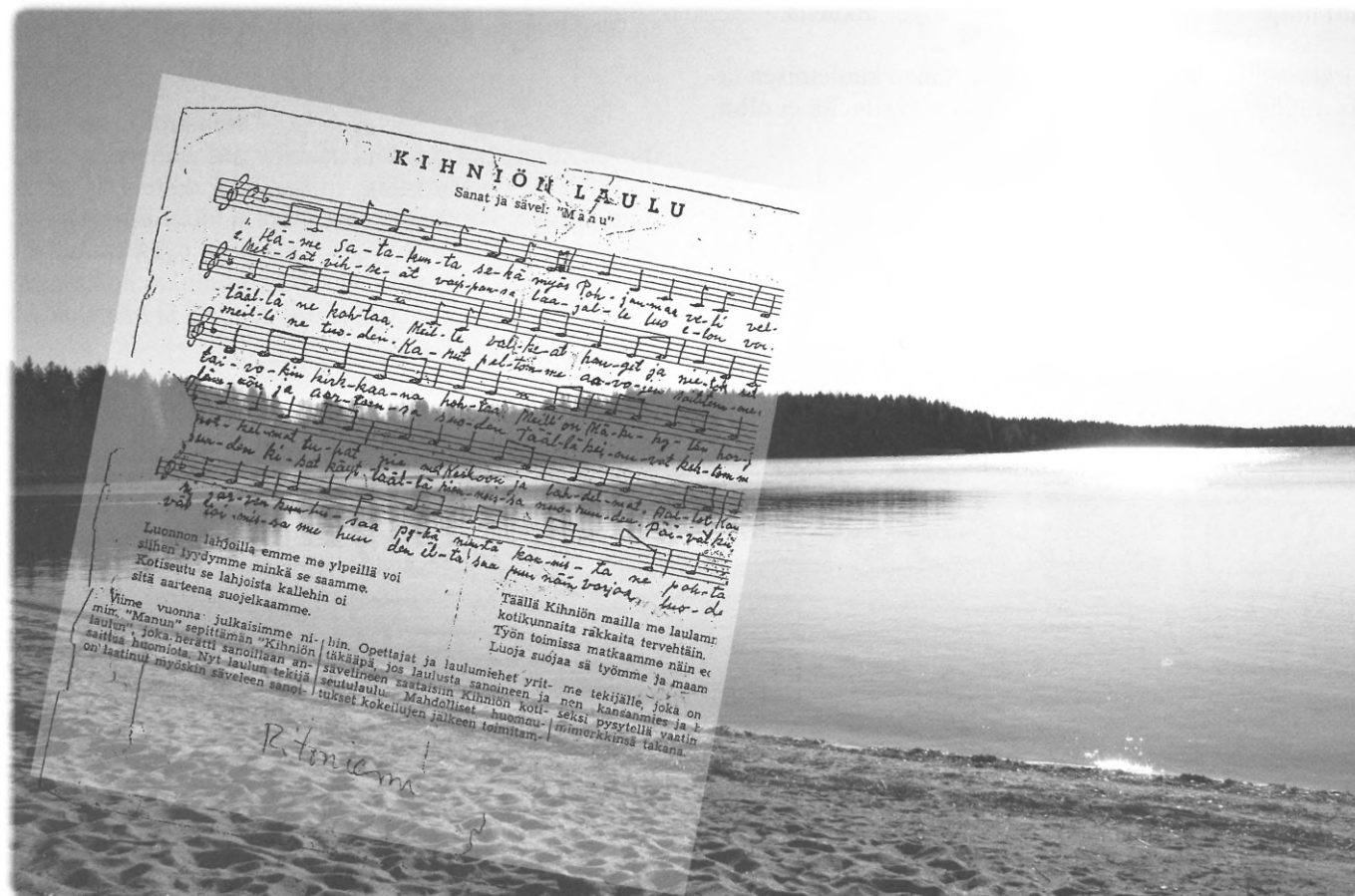
Koti-Kihniö rantasi rakkaimmat
olet saanut Luojalta kerran.
Täällä hanget hohtavi puhtaimmat
kuin viestinä Taivaan Herran.
Suot aavoina kohtaapi matkaajan,
metsäpolkusi rauhaa suoden.

Savut nousevi ilmoille raivaajan,
uskon maahan ja työhösi luoden.
Vedenjakamaa, Koti-Kihniö oi,
täällä virtojen alkulähteet.
Aallot kauniin Kankarin kertoa voi
miten taisteli kansasi tähteet.

Kuinka köyhänä raatoi korpien mies
toki Luoja soi jäntevän varren.
Pettupöydästä nousten kulki ties
alle nokisen riihesi parren.
Yhä Nerkoo aalloin rauhaisin
kotirantaani sointuja kantaa.

Miksi Luojalta muuta toivoisin
sain palasen kaunista rantaa.
Pyhäniemen hiekalla minulle soi
sinun laulusi rakkaimmat.
Levon suloisen rintaasi rauhasi toi,
sekä aatokset puhtaimmat.

T.S.

Pappilan vaaleanpunainen kaunotar

Leena Pihlajamaa

Runsaat kaksi vuosikymmentä sitten kodikseni tuli Kihniön pappila. Ensimmäinen kesä oli jännittävä: mitä pihasta nousee kesän koittaessa.

Jo keväällä saattoi tunnistaa muutamia ruusupensaita. Suuren ihastuksen kohteeksi tuli juhannuksen mentyä vaaleanpunaiseen, tuoksuvaan kukkamereen peittyvä valtaisa ruusu. Mieltä askarrutti vain, mikä ruusu kaunokainen mahtaa olla. Koskaan aikaisemmin en ollut vastaavaa kohdannut. Aikaa kului. Joku kihniöläinen puutarhaharrastaja tiesi ruusun olemassaolosta ja pyysi alkua.

Yleinen kiinnostus pensasruusuihin virisi muuallakin. Itsekin seurasin satunnaisesti puutarhalehtiä ja selailin tietokirjoja, josko pihassa kasvavalle ruusulle löytyisi nimi. Vuosien mittaan tuli hyviä kukinnan vuosia ja sitten niitä, jolloin tuholaiset söivät jo ruusun nuput. Sekin tuli kanta-pään kautta koettua, että talvella ruusun versot ja runsaslukuiset, tummanpunaiset kiulukat tuntuvat olevan jänisten suurta herkkua.

Pappilan puutarhassa kasvava ruusu on suviruus. Sen ajatellaan olevan ruotsalaista alkuperää ja ilmeisesti vuoriruusun (*Rosa pendulina*) ja jonkun pimpinellaruusun (*Rosa pimpinellifolia*) risteymä. Nimensä ruusu on saanut suomalaisen Carl Poppiuksen mukaan.

Suviruusu on hyvin kestävä ja menestyy koko maassa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Ruusun kukat ovat

hunajantuoksuiset, hieman lilaan vivahtava puna vaalenee kukkien auetessa. Kasvin lehdistä ja nuorista versoista käsissä hierottaessa irtoaa suviruusulle ominainen pihkamainen haju. Ruusu kasvaa jopa kaksimetrisiksi reheväksi pensaikoksi. Se kestää hyvin alasleikkauksen ja leviää voimakkaasti juuriversojen avulla.

Lehtien syysväri punertava ja punaiset kiulukat sekä nuoret punertavat versot tuovat väriä vielä talviaikaankin puutarhaan.

Suomen Ruususeura on valinnut suviruusun vuoden 2010 ruusuksi.

Tuokioita talvessa

Kihniöläiset Aapo Latvajärvi ja Ilpo Lahtinen ikuistivat kuviinsa talvea 2010.

Latvajärvi kuvasi linnut, veneen ja hirsirakennuksen. Kynttilät ja maisemat kuvasi Ilpo Lahtinen.

Pöllömetsä

Teksti ja kuvat Ilpo Lahtinen

Kelopuun kertomaa

Olen kulkemassa metsään tutuksi tullutta reittiä. Liiankin tutuksi. Vuosi vuodelta reissut ovat pelottavasti rutiinoituneet. Menneiden vuosien hegemonia on poissa. Onnentiainen keikkuu kanervikossa. Sen laskusuhdanteiset sikermät ruokkivat paatostani ja alati lisääntyvää luopumisen tuskaa. Yöllisestä sateesta kirvonnut jäkälikkö suojaaa kulkuani vaimentaen askellustani. Talvisen tykkylumen katkomat latvukset ja kaarelle pingonneet vesanraipanteet pyrin luovimaan kaarrellen ja kumarrellen, reittiä edelläni tutkaillen.

Sieluni silmin, ikäänkuin arkitodellisuutta paeten maalailen mielessäni ympäristöni ikimetsän sydämeksi. Mieli-kuvani loihtii vierelläni naukuvat ja kähisevät kuukkelit

siivittelemässä matkaani liukuen ja lehahdellen oksiston kätköissä. Kuusenkantojen maannousemissa itiäviin tyvilahoihin ajatus kykenee taikomaan häärailevän pohjantikan herkuttelemassa muhkeilla hevosmuurahaisen munilla. Antaudun ajan ja muistojen armoille. Miten luontevasti ja helposti menneiden vuosien elämykset ja huippuhetket kuroutuvatkaan ajatuksissa ajan kultaamana yhtenäiseksi tapahtumaketjuksi. Erillisistä retkistä ja niiden myötä erilaisista kokemuksista koostuva vyyhti muotoutuu ikäänkuin yhdeksi tarinaksi, elämäkerraksi.

Kyristelen naavaisen kuusen suojissa joustavalla sammalpatjalla. Tässä ajassa ja paikassa on kuitenkin jotakin sellaista ja sen arvoista, mikä saa uskollisesti, vuosi vuodelta tänne palaamaan. Todellisuudessa pyhättöni onkin vain pieni metsälö raiskatun maan keskellä. Hakkuuaukioiden, aukirevittyjen soiden ja lonkeroituneen tieverkoston puristuksissa kuusikko ajan henkeä uhmaten sinnittelee ehkä viimeisiä vuosiaan ennen hakkuuta.

Helposti löydänkin kohteeni. Se on massiivinen lautarakennelma läheisessä kuusessa, puolipuussa oksiston verhoamana. Se on mahdollistanut elämän sykkeen jatkumon jo toista vuosikymmentä palvelleena. Sopivalta etäisyydeltä tutkailen elonmerkkejä sen ympärillä. Muutama vaimea naksahdus täyttääkin odotukseni. Niiden suuntaa en kykene määrittelemään, silti ne viestivät elämästä ja villin luonnon uhmakkaasta voimasta keväisen metsän salatessa maailmassa.

Vallitsevan rauhan ja hiljaisuuden harhassa hortoilien takaisin muisteluksien maailmaan, aikaan, jolloin nämäkin erämaat elivät vielä jokseenkin omilla ehdoillaan, ylläpitäen alkuperäisen elämän edellytyksiä.

Elettiin ennennäkemätöntä lumitalvea. Vielä vapunpyhinäkin sai sivakoida hankia, vaikka kevätaurinko jo porotelikin täydeltä terältä. Läheisellä, rapakoksi revityllä ojikkolla oli silloin vielä luonnontilaisen suon tunnusmerkit. Teerensoidin pulppusi helisevänä kevät- ja syysaamuina ja riekkojen väkätys kuulutti pesimäsuon kunniaa.

Yllä: Pöllömamma luo muutaman ystäväällisen katseen.

Vasemmalla: Pihapiirini peltoplätteenen palvelee pöllöperheen saalistusmaana.

Rengastaja koppaa siipiään lepattavan emon muniensa päältä.

Olin juuri rantautumassa suolta tähän saarekkeeseen lähestyen pystyssä töröttävää piippukeloa. Hyvän matkan päästä tutkiskelin sen harmaana hohtavaa, kiertynyttä pintaa ja sen tarinaa, ikiaikkin kuolemaa, romahtamista ja jälkipolville jäänyttä tervankyllästämää maamerkkiä. Tarkensin katsettani kelontarrin kärkeen, jossa olin erottavinani herkeämättömän katseen, minuun tuijottavan maahisen naamataulun. Juuri parahiksi ymmärsin törmänneeni viirupöllön pesäpuuhun. Vaistomaisesti vetäydyin suksieni päälle kyyryyn vilkaisten olkani ylitse. Vihaisesti naksuttava pesäänsä vartioiva uros oli laskeutumassa vahvalle pankkaoksalle, aivan tuntumaan. Kokeuksesta tiesin, että oli aika perääntyä. Ripeästi käänsin rintamasuuntani pois pesältä kahmuten upottavassa sose-lumessa, vaistoten uhkaavan vaaran. Ukko päätti tietenkin antaa tunkeilijalle lisävauhtia hyökäten kohti. Viime hetkessä sain kohotettua suksisauvat pääni suojaksi. Terävät kynnet kopsahtivat sauvoihin säästäen pääni kolhuilta. Häijyn sähinän saattelemana selvisin traagisesta ensitapaamisesta väljemmille hangille. Sain jälleen kokea miten väkevästi luonto pyrkii huolehtimaan omistaan ja uhrautumaan lisääntymisrauhan aikana jälkikasvunsa puo-

lesta. Itseironiselta häpeältäni en voinut aavistaakaan, miten useasti tulevana vuosina tulisin syyllistymään vastaavanlaisiin ”pyhäinhäväistyksiin”.

Ajatus palaa aikamatkalta. Havahdun läheiseltä metsäautotieltä kuuluvaan odotettuun räminään. Tiedän ystäväni saapuneen sovitusti tikapuiden kolistessa autonrämän katolla. Tovin päästä näenkin raskaasti varustautuneen miehen raahustavan puiden lomissa. Tervehdyksen muodossa huikkaan hänelle suuntimaa kättä heilauttamalla. Pian ystäväni kokoaakin pitkävärtista haaviaan lintukuulumisia kertoillen. Koko talvisydämen jatkunut, kevättä kohden kiihtynyt soidinhuhuilu, sekä toistuvat näköhavainnot pöllöparista päättelemme enteilevän pesintää, tai ainakin sen yrittämistä. Edellisvuoteen ajoittunut myyräkantojen romahduskaan ei lannistanut lintujemme lisääntymisaikeita. Nyt, pikkunisäkkäiden osoittaessa uudelleen noususuhdannetta on omatkin odotuksemme korkealla. Uskolliset vuokralaisemme ovat tottuneita, elämän kovettamia konkareita, jotka ovat pitkän seurantamme aikana selvinneet ja lisääntyneet kehnoinakin nälkävuosina.

Lasken lentäjänlakkini siivekkeet alas suojaamaan äkäisen isäntäpöllön mahdolliset hyökkäykset. Vaikka edellinen asukki, äksympi ukkopöllö joutuikin nädän evääksi aikanaan, kohta pesän löydettyäni, en silti arvaa rohjeta ottaa riskiä joutua pöllön terävien kynsien ruhjomaksi. Toistaiseksi hallitseva ritarimme on tyytynyt vain uhittelemaan ja sähisemään nokkaansa naksuttaen turvallisen matkan päästä. Hivutan hiljaa tikapuut pönttöpuuta vasten oksia ohitellen ja varoen ylimääräisiä ääniä. Vaivihkaa asettelen haavin nielun maasta käsin lautakopin ammottavan aukon eteen. Hiljaa haavilla kolistellen odotan pöllömoa saaliiksi verkkooni. Hienoisen jännityksen vallassa ystäväni päättää kapsahtaa tikapuulle kurkatakseen katon kautta kuulumisia vaitonaiseen yksioon. Kiristän otettani haavista jännittyneenä. Kumppanini kouraisee kämmenen täydeltä pöntön pohjaa viskaisten sammalen ja sulkien sekaisen mytyn maahan tutkittavakseni. Moskan seasta löydän rengastamattoman, muumioituneen ja kuivettuneen pöllöpienokaisen, jonka sisarpuolikin löytyy menehtyneenä pöntön pohjalta. Toden totta. Viime vuonna käyntimme jäikin väliin sitkeiden sateiden ja koleiden kelien vuoksi. Myyrätilanne ja keliolosuhteet olivat vaatineet veronsa.

Tovin asiaa pähkittyämme, kuin sattumalta huomioni kiinnittyy läheiseen kelotappiin. Sama harmaa piippu, josta pesän muinoin löysin töröttö yhä paikallaan, kuin jotain kertoakseen. Ajatukseni salaten siirtelen hiljakseen tikapuut kelolle. Tehtäväkseni lankeaa jälleen ilmavaaran tarkkailu parini kavutessa pesälle. Aivan oikein. Pesä olikin nyt alkuperäisessä paikassaan, kelonhalkeamassa. Varmoin ottein kokenut rengastaja kaappaa siipiään lepattavan emon muniensa päältä. Onnistumisen riemussa varmistamme maassa renkaannumeron ja suoritamme samalla pöllön yleiskunnon tarkastuksen. Linnun tyynen ja hillityn olemuksen perusteella kykenemme päättelemään sen olevan vanha tuttu. Jo toistakymmentä vuotta se on saanut jatkaa sukuaan ja elää täysipainoista villielämää jälkeläisineen. Pihapiirini peltoplatteineen onkin varsi-

nainen myyräpankki, joka varsinkin syys- ja talviaikana palvelee oivasti pöllöperheen saalistusmaana. Kihlat kintuissaan, hyväkuntoisina jälkikasvu on saanut levittäytyä ympäri maan. Rengaslöydöt maailmalta kertovat joskus varsin uskomattomia tarinoita, vaelluksia ja yllättäviäkin elämäkertoja pienokaisten vartuttua löytääkseen aikaan jostakin kodin oman pesimämetsikön muodossa.

Särölle kehittynyt muna kertoo kuoriutumisvaiheen olevan pian käsillä. Tästä kykenemme määrittelemään tarkasti poikasten rengastusajankohdan palataksemme pesälle. Pöllömamma luo vielä muutaman ystävällisen katseen. Nikkaa vielä silmää, kuin ymmärtääkseen toimintamme tarkoituksen. Majesteettimaisin siivinlyönnein se saa viimein ottaa valtakuntansa alleen tunteakseen vapaudenriemun myötä elämänilon ja tarkoituksen rinnassaan.

Nappaan kuvan epäonnista, nääntyneistä pöllöpieno-kaisista, jotka arvelemme menehtyneen pariviikkoina. Ne ovat olleet ilmeinen syy vaihtopesään turvautumiseen. Syöpäläisriskin eliminoimiseksi petolinnuilla on yleisesti tapana käyttää varapesää kotikolon jäädessä tilapäisesti talvenpakkasten armoille. Kiittelen vielä pesän isäntää, joka on malttanut etäältä seurata toimiamme. Huikkaan sille pesintä- ja saalistusonnea. Vuoden kiireisimpään aikaan riittää suita ruokittavaksi.

Paluu pesälle

Konttaamme tuskaisina rapaojan reunalle. Tikapuiden turvin selviydymme valtavista nevaroopeista viskoen varusteitamme vastapuolelle. Pöllökankaan toinen puolisko ja siihen juottuva rämemaa on vasta ojitettu. Nojopuut, kivet ja irtirevityt juurakot vaikeuttavat matkantekoamme. Vaitonaisina, ajatuksiamme aavistellen rynnistämme viimeisellä ojalla itsemme kovalle kamaralle. Muutaman oikeutetun voimasanan saattelemana kokoamme varusteitamme. "Paholaisen kynnet" ulottavat pahaenteisesti viiltonsalojen viimeisiinkin sydänmaihiin. Vaikka mie-

Vas.: Muumioituneet pöllöpojat löytyivät pöntön pohjalta.

Oik.: Vahvemman oikeus kuuluu luonnon armottomaan lakiin.

li on matala ja neuvoton, koetamme silti koota ajatuksiimme ja keskittyä tehtäväämme.

Hienoisen toiveikkaina hiippailemme suorimmiten pesäkololle. Aavemaisin elkein, ääneti liukuu parahiksi myös pesän asukki läheiseen kuuseen niskakyyryssä, nokassaan muhkea vesimyyrä. Saalis vaimentaa varoittelunak-sutuksen juuri kuultavaksi. Tunnistan linnun naaraaksi. Tarkkailen herkeämättä sen liikkeitä ja edesottamuksia ystäväni etsiessä käsikopelolla pikkumaahisia kelohalkeaman pesämontusta. Salamannopeasti pöllö hyökkää... Liukulento suuntautuu suoraan kohti "pesärosvon" päätä suojaavaa kypärää. Myyrän raato suupielessä se oikaisee neulanterävin kynsin varustetut koipensa iskuun. Varoitushuutoni ei tullut hetkeäkään liian aikaisin. Osuma napsahtaa suojakypärään emon jatkaessa lentoaan männyn tähystykselle. Tilanne rauhoittuu ja pikkupeikot hallussaan rutinoitunut lintumies laskeutuu alas. Emon tarkassa vartiossa mittaamme ja punnitsemme hölmistyneen sisarusparin. "Pahnan pohjimmainen" kolmas vesseli on joutunut antamaan tilaa sisarilleen ja tullut todennäköisesti syödyksi, kuten usein petolinnuille käy. Vahvemman oikeus kuuluu luonnon armottomaan lakiin taaten näin jälkeläisten elinkelpoisuuden maailman tuulia vastaan.

Kaivan repustani muutaman pakastamani metsämyyrän, jotka lahjoitamme pesään hyvittääksemme häiriön ja ajanhukan pöllöperheelle. Valppaan silmäparin valvonassa luovutamme pienet kummitukset takaisin kotikolonsa lämpimään turvaan, rengastettuna "ruoka-avustuksen" kera.

Rensseleitä pakatessamme tunnemme jälleen sanatonta haikeutta. Soisimme kernaasti pöllömetsälle jälleen armoitetun aikalisän seuraavaan pesimäkauteen. Tiedämme, että jonain päivänä hakkuuliputus puiden kyljissä huiskuttaa viimeisiä jäähyväisiään ja metsäkoneen teräksiset leuat pureutuvat pesäpuun tyveen. Hopeakylkisen kelotapin kohtaloksi jää räytyä yksinäisenä, säiden armoilla vailla asukkaita, vailla elämää. Miksi kaiken kauniin ja ainutkertaisen pitääkin olla aina huolen ja murheen mustamaa? Vaikka meillä olisikin valta ja voima, se edellyttäisi myös velvollisuutta ja vastuuta. Kunnia tulisi kuitenkin sallia sille, jolle kunnia kuuluu.

Kunnan syntyvaihteita – ero Parkanosta

Ulla Kuusisto

Kihniön kunta erosi Parkanosta virallisesti 1.1.1920.

Kunnan perustaminen edellytti vuoden 1865 asetuksen mukaan ensin seurakunnan muodostamista ja tämän jälkeen tuli kunnallinen itsenäisyys.

Päätös Kihniön seurakunnan perustamisesta oli tehty jo vuonna 1910, mutta riita kirkon paikasta ja omaisuuden jaosta pitkitti eroa Parkanosta.

Kihniöläisten pyrkimykset itsenäiseksi seurakunnaksi ja kunnaksi alkavat kuitenkin jo 1700-luvulla. Silloin Kihniön kuului Suur-Ikaaliseen. Vuonna 1731 pidetyssä piispantarkastuksessa kihniöläiset anoivat lupaa perustaa oma saarnatupa. Lupaa ei kuitenkaan myönnetty.

Itsepäisiksi mielletyt kihniöläiset eivät antaneet periksi, vaan 1700- ja 1800-luvuilla tehtiin uusia aloitteita, mutta huonoin tuloksin.

Vihdoin vuonna 1910 Kihniö senaatin päätöksellä määrättiin omaksi kirkkoherrakunnaksi. Se merkitsi sitä, että Kihniöllä oli mahdollisuus muodostaa oma itsenäinen kunta.

Sitkeys ja itsepäisyys oli tuottamassa tulosta.

Kunnallinen itsenäisyys toteutuu

Kihniössä ryhdyttiin pitämään epävirallisia kuntakokouksia vuonna 1916. Kuntakokousten tarkoitus oli valmistella Kihniön kunnan perustamista.

Kokouksissa käsiteltiin myös muita aiheita, kuten kunnantuvan perustamista ja tieasioita.

Anomus Parkanosta eroamiseksi tehtiin kirkonkokouksessa lokakuussa 1918, mutta se oli tarpeeton, koska voimassaoleva laki määräsi jokaisen seurakunnan olevan ilman muuta myös kunta.

Eroasia eteni tämän jälkeen Parkanon ja Kihniön välisenä. Vihdoin joulukuun 1. päivänä 1919 pidettiin Parkanon kunnanvaltuuston kokous Kanan talon miespirtissä ja siinä todettiin, että ero tapahtuu 1.1.1920.

Yhteisen omaisuuden jako ei ollut helppo. Sitä varten perustettu jakokomitea sai työnsä valmiiksi 1920 vuoden lopussa ja molempien valtuustot hyväksyivät jakosuhteen: Parkano 74 %, Kihniö 26 % yhteisestä omaisuudesta.

Jakokomitea oli käyttänyt jakoperusteena maksavien henkilöiden, veroäyrien ja koirien lukumäärää. Ne oli laskettu vuosien 1910–1919 keskiarvona. Mainittakoon, että vuonna 1919 Parkanon asukasluku oli 6673 ja Kihniön 2602 (nykyinen asukasluku 2257). Jaossa Kihniö sai omaisuutta: 1,5 koulua sekä viljaa ja velkaa: 30 000 mk.

Väliaikainen kunnallislautakunta hoiti kunnan asioita kunnes ensimmäinen kunnanvaltuusto valittiin 25.2.1920 toimitetuilla kunnallisvaaleilla.

Ehdokkaita oli 18 ja kaikki tulivat valituiksi. Heistä 3 oli naisia.

Kunnan toimielimet Kunnanvaltuustot

Aluksi valtuusto valittiin kolmeksi vuodeksi. Koko kunta oli ensimmäisissä vaaleissa yhtenä vaalipiirinä, mutta 1925 oli jo 4 vaalipiiriä ja 1947 kuusi äänestysaluetta. Nyt on palattu jälleen yhdeksi vaalipiiriksi.

Ensimmäisinä vuosina ei poliittisia tunnuksia käytetty. Vasta 1930-luvun lopulla puolueet tulivat mukaan, voimakkaammin sotien jälkeen. Siitä lähtien ovat kaikkien puoluetunnukset olleet selkeästi näkyvissä.

Vaalikamppailu on Kihniössä ollut suhteellisen laimeata, lähinnä henkilökohtaista vaikuttamista.

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja valittiin aluksi kokeuksensa ja taitojensa perusteella.

Myöhemmin tuli puoluekanta määrääväksi.

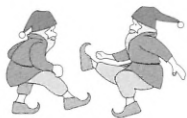
Pisimpään on valtuuston puheenjohtajana toiminut J.V. Lahti, toiseksi pisimpään A.V. Peltomäki. Naisia ei puheenjohtajiksi ole valittu ennen kuin nykyvaltuustoa johtaa nainen, Lea Mäkipää.

Valtuuston asialistalla oli alkuvuosina mitä moninaisimpia juttuja, koska uuden kunnan oli järjestettävä kaikki asiansa aasta alkaen. Eniten aikaa veivät kuitenkin verovalituksen.

Esimerkki valtuuston asialistasta 12.3.1942:

1. Kunnan nuohoojan valinta.
2. Koskelan tilan yhden hehtaarin viljelymaan vuokraus.
3. Luottamusmiehen valinta kansanhuollon määräyksiä valvomaan (huom. varamiehenä oli aina nainen).
4. Esitellään lääninhallituksen kirje, joka lupasi pidenystä kunnalliskodin rakentamisaikaan vuoden 1943 loppuun (ei koskaan toteutunut).

Pöytäkirja joka tehtiin Parkanon kunnan valtuuston kokouksessa Kanan talon miespirtissä joulukuun 1 p:nä 1919.

Yleisesti ottaen valtuuston kokoukset ovat sujuneet ilman suurempia erimielisyyksiä. Joskus kokoukset on viety läpi pelkillä nuijan kopautuksilla.

Kunnanhallitukset

Kunnan toimeenpanevana elimenä oli aluksi kunnallislautakunta, joka nimi muuttui 1948 kunnanhallitukseksi. Kunnallislautakunnan puheenjohtaja nimitettiin kunnanesimieheksi.

Pisimpään siinä toimessa olivat Vihtori Salomaa ja Valfriid Jyttilä. Molemmat hyvin legendaarisia henkilöitä.

Vihtori Salomaa ei ollut käynyt päivääkään kansakoulua, silti hän pystyi toimimaan kunnanesimiehenä. Hänestä on kerrottu mieleenpainuvia juttuja kuinka hänellä oli koko kunnan varat ja paperit salkussaan matkatessaan polkupyörällä kirkonkylältä kotiinsa Kankarille. Silloin kunnassa ei ollut vielä kunnankirjuria eikä kunnantaloa.

Kunnanhallituksella oli aluksi myös mitä moninaisimpia tehtäviä. Esimerkki vuodelta 1925: kehoitus lasten rokotamiseen ja isän sakottaminen, kun ei ole vienyt lasta rokotettavaksi.

Lautakunnat

Kunnanhallitus hoiti alussa monia lautakunnille kuuluvia tehtäviä, koska kaikessa yritettiin säästää.

Kunnallislain muutoksilla tuli lisää lautakuntia. Holhouslautakunta, josta myöhemmin tuli sosiaalilautakunta, oli ensimmäisiä lautakuntia. Elintarvikelautakunta oli perustettu Kihniöön jo Parkanossa oloaikana.

Lautakunnat lisääntyivät paitsi lailla, myös vapaaehtoisesti.

Enimmillään lautakuntia ja johtokuntia oli 80-luvulla n. 30, jonka jälkeen lautakuntien määrä on tasaisesti väheni. Tällä hetkellä on enää kunnanhallituksen lisäksi vain 6 lautakuntaa, joista säännöllisesti kokoontuvia 3: sivistyslautakunta, sosiaali- ja terveyslautakunta ja tekninen lautakunta. Olemme siis taas säästökuurilla.

Toimihenkilöt ja -tilat

Kunnalla ei alkuvuosina ollut yhtään palkattua toimihenkilöä, kaikki tapahtui luottamusmiespohjalta.

Ensimmäinen palkattu työntekijä oli sihteeri, Esteri Salonen 1928. Hän ei kuitenkaan saanut palkkaansa kunnalta, vaan siinäkin näkyi Jyttilän persoonallinen ote, hän nimittäin valitsi sihteerin itse ja maksoi palkankin itse. Myöhemmin sihteeristä tuli myös Jyttilän puoliso.

Vasta 1932 kunta maksoi ensimmäisen sihteeripalkan Saloselle, jonka ammattinimike oli kunnankirjuri, myöhemmin kunnansihteeri. Pisimpään on kunnansihteerin tointa hoitanut Marja-Terttu Mustaniemi.

Nykyisin on lautakunnilla päätoiminen viranhaltija. Kunnanjohtajajärjestelmään Kihniö siirtyi varsin verkkaisesti. Useita vuosia siitä puhuttiin, mutta vasta 1973 asiaa tuli totta. Silloin valittiin kunnansihteeri Lauri Timonen ensimmäi-

seksi kunnanjohtajaksi. Seuraava kunnanjohtaja oli Juhani Nousiainen, sitten seurasi Mauri Heinonen, joka viihtyikin meidän kanssamme kokonaista 25 vuotta. Seuraavan kunnanjohtajan, Jarkko Malmbergin kausi jäi lyhyeksi, 4 vuotta, kun parkanolaiset hänet omivat.

Tänä päivänä meitä johtaa Petri Liukku, jolle tämä nuukuuden aika sopinee hyvin, onhan hän Laihialta kotoisin.

Kuntaan rakennettiin oma kunnantalo vuonna 1937. Kauan se palvelikin ainoana toimipaikkana, jopa kunnanvaltuuston kokoukset pidettiin yläkerran isossa huoneessa.

Vuonna 1976 kunta osti Lottalan kiinteistön lisätilaksi, jonne lähinnä tekninen puoli sijoittui.

Myöskin paloaseman tiloissa on kunnan toimistoja.

Valtuuston istunnot pidetään nykyään Puumilan taitollossa.

Sosiaali- ja terveydenhoito

Sosiaali- ja terveydenhoitopuoli vie nykyään kunnan budjetista suurimman potin, kaiketi lähes 60 prosenttia.

Itsenäisyyden alkumetreillä sosiaalipuolen asiat hoidettiin kunnallislautakunnassa, säästösyistä. Lain sanelemana perustettiin holhouslautakunta vuonna 1936. Se muuttui sitten myöhemmin sosiaalilautakunnaksi.

Erotilanteessa oli syntynyt riita lääkärin palkkauksesta. Pitkän aikaa oltiin ilman lääkäriä. Kaikkien kahnauksen jälkeen Kihniö sai oman lääkärin vuonna 1946. Oman sairaalan rakentamisessa oltiinkin sitten jo ripeitä. Se valmistui vuonna 1949. Terveystalokin valmistui ennen sairaalaa, vuonna 1948. Kihniö olikin tällöin huomattavasti naapurikuntia edellä tällä alalla.

Uusi terveystalo valmistui 1963. Samana vuonna perustettiin eläinlääkärin ja kouluhammaslääkärin virat.

90-luvulta lähtien on pienten terveyskeskusten ollut vaikea täyttää lääkärin ja sairaanhoitajien virkoja. Meillä on tällä hetkellä erinomainen tilanne lääkärin suhteen, kiitos virolaisten lääkärin.

Olemme mukana myös Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä. Tilanne on odottava Ikaalisten Parkanon Kihniön yhteistoiminta-alueuuvotteluissa.

Kihniö on niittänyt mainetta terveydenhuoltopuolen tehokkuudella. Olemme ykköstilalla koko maassa. Kiitos on tullut, mutta vähän myös risuja.

Sivistystoimi

Vuoden 1921 oppivelvollisuuslain perustamisohjelma pani kunnan talouden tiukalle. Erossa oli saatu 1,5 koulua. Kunnan ensimmäinen koulu oli alkanut jo 1885 ja siinä oli 44 oppilasta.

Lapsiluku lisääntyi. Vuonna 1925 kouluhallitus hyväksyi Kihniön koulupiirijaon, 7 koulua. Siinä olikin pienellä kunnalla puremista vallankin, kun myöhemmin tuli vielä 2 koulupiiriä lisää. Vasta 1955 saatiin viimeinen, Kihniönkylän koulu, valmiiksi. Vuonna 1958 aloitti kansalaiskoulu, jolle valmistui rakennus 1966. Kunnallinen keskikoulukin meillä alkoi 1962 ja oli siihen asti kunnes

tuli peruskoulu 1970.

Vähitellen lapsiluku pieneni ja kouluja lakkautettiin. Lopulta vuodesta 2007 alkaen on vain 2 koulua = yhteiskoulujärjestelmä.

Kunta on siis olemassaolonsa aikana rakentanut 11 koulua, kun mukaan lasketaan "Kotikoulu" eli Käsi- ja Taide-teollisuusoppilaitos, joka on siirtynyt Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymälle. Koulun perustamisessa oli vahvana vaikuttajana J.V. Lahti. Hänen jääräpäisyytensä ansiosta koulu saatiin Kihniöön.

Hauskana muistona on Sisko Lahdentaustan kertomus kuinka he Lahden kanssa lähtivät Maataloushallitukseen anomaan lupaa koulun perustamiseen. Ensimmäisellä käynnillä heidät ohjattiin ulos tyhjin toimin. Hetken puiston penkillä istuttuaan Lahti päätti mennä uudestaan, jota Sisko-opettaja ihmettelemään: juurihan meidät potkittiin ulos. Siihen Lahti tokaisi: mutta me menemmekin nyt pääjohtajan puheille. Ja niin marssittiin pääjohtajan ovesta ja saatiin kuin saatiinkin lupa koulun perustamiseen.

Kirjastotoiminta Kihniössä alkoi 1927. Omia tiloja sillä ei ollut ennen vuotta 1966, kun kansalaiskoulun yhteyteen tuli kirjastolle suunnitellut tilat.

Uuden, varsinaisesti kirjastoksi suunnitellun rakennuksen avajaiset pidettiin 1.9.1988.

Nykyään, kun kirjaston toiminnot ovat moninaistuneet, tuntuu tämänkin rakennus riittämättömältä.

Tekninen toiminta

Kuntaa kehitettiin alkuun lähinnä peruspalveluiden osalta. Rakennettiin teitä ja osallistuttiin PoriHaapamäki -radan rakentamiseen.

Kuten jo edellä tuli ilmi, oli koulujen rakentaminen suururakka.

Teollisuushalleja rakennettiin 70- ja 80-luvuilla. Pyhäniemen matkailualueelle rakennettiin kunnallistekniikka.

Liikuntahalli tuli valmiiksi 1991.

Kunnan kaavoitus- ja yhdyskuntaratkaisujen myötä näitä rakentamisia voitiin toteuttaa.

Tällä hetkellä ei ole meneillään uusia rakennusprojekteja, mutta vanhoissa riittää kyllä korjaamista.

Kunnan omistamat rivitalot vaativat kukin järjestään remonttia.

Aikanaan 70-luvulla rakennettu viemäriputki Sulkuejärven alle jää pian pois ongelmista, kun siirtoviemäriputki Parkanoon valmistuu.

Työttömyys on aina ollut meillä ongelma.

Suo Oy Aitonevalla oli 40- ja 50-luvuilla suuri työllistäjä, mutta senkin oli aika loppua. Suomen Trikoo kävi myös 70-luvulla hetken työllistämässä kihniöläisiä naisia, mutta sen lopetettua tuli suuri työttömien joukko.

Kunnan omana työnä tehdyt rakentamiset ovat omalta osaltaan parantaneet heikkoa työllisyystilannetta.

Yksityisyrittäjät ovat leimallinen joukko kihniöläisiä, jotka sitkeästi uurastavat elinkeinonsa eteen. Kunta on siinä ohessa satsannut erilaisiin elinkeinojen kehittämisprojekteihin.

Eri kymmenvuotisjuhlien "muistot"

1930 10-vuotista itsenäisyyttä ei muistettu millään tavalla.

1940 20-vuotisjuhliakaan ei vietetty, mutta sentään muistettiin asia lehdessä. Mainittiin, että Pohjois-Satakunnan nuorin on selvinnyt verrattain

hyvin katovuosisista ja suuresta metsäpalosta.

1950 30-vuotisjuhlija pidettiin näyttävästi. Koko kylän raitti oli liputettuna. Juhlapaikkana oli nuorisoseurantalo Ihantola.

Juhllallisuuksiin liittyi myös Tarmo Markkolan kokoaman esinemuseon avaaminen.

1960 40-vuotisjuhla vietettiin juhlapöytäkokouksen merkeissä ulkomuseoalueen savupirtissä. Todettiin, että kunnan menot ovat lisääntyneet kymmenessä vuodessa 50 prosenttia, mutta tulot vain 22 prosenttia.

Silti kerrottiin, että elävä mielenkiinto ja harrastus itsehallintoa kohtaan on tunnusomaista

Ei pakkoliitosta Parkanoon!

1970 50-vuotisjuhlassa, jota vietettiin kansalaiskoulun juhlasalissa, todettiin uudistuksia olevan kunta-alalla tulossa. Siksi pitää luottamusmiesten koulutukseen panostaa. Kunta on edelleen yhteistyön ja itsenäisyyden kannalla.

1980 60-vuotisjuhlassa osoitettiin kiitosta ja kunnioitusta kunnallisveteraaneille. Edelleen kannatettiin yhteistoimintaa, mutta vastustettiin pakkoliitosta.

1990 70-vuotisjuhla oli uudessa liikuntahallissa, joka oli ääriään myöten täynnä. Ennustettiin tulevaa vuosikymmentä teknologian ja henkisyiden vuosikymmeniksi. Siinä pitää kihniöläistenkin olla mukana. Vielä olemme itsenäisiä!

2000 80-vuotista kuntaa juhlittiin Kettukallion koululla. Päätäväisyyden tueksi haetaan kuntayhteistyötä. Vieläkin olemme itsenäisiä.

2010 Tämän juhlatilaisuuden muistot kehkeytyvät jokaisen omassa mielessä.

Parkanon ja Kihniön kansallispuvuissa Ritva Markkola (vas.), Sisko Lahdentausta, Ulla Kuusisto, Leena Pihlajamaa ja Mirja Kivioja.

Pispalan sottiisi jo 40 vuotta ja 22 kertaa

Eleonora Printz

Saliharjoitukset suurta tulevaa juhlaa varten alkoivat menevissä tunnelmissa. Suuri joukko lapsia löysi kuin löysi-kin paikkansa ja laukka-askleet kopisivat iloisesti. Tanssijat olivat suunnanneet kulkunsa Tampereelle.

Pispalan sottiisin aikaratas on pyörinyt jo 40 vuotta. Parkanolainen Viirkantti osallistui kansantanssiluokitteluun ohjelmalla Tanssiinkutsu, Pukki-polkka ja Katrilli. Seurasimme Tanssirallia, kansantanssikatselmusta, johon kokonaisuudessaan oli osallistunut yli 400 lasta.

Viirkantti hallitsi lavaesiintymisen

Parkanon nuorisoseuran Viirkantti sai näyttää omaa osaamistaan tuomaristolle, jotka antaisivat seuraavana päivä-

nä palautetta ja luokittelevat tanssijat pronssille, hopealle tai kullalle.

Omat merkintäni, ihan tätä kirjoitustani varten, ohjelmanlehtiseen olivat seuraavanlaiset: Viirkanttien laulu kuului ja elävä säestysmusiikki on parasta mitä voi olla. Lavan kokonaiskäyttö oli hyvä. Viirkanttien katrilliaskellus oli tasaista. Hymyä ei koskaan ole liikaa. Rosan hymyä ja Albertin matalaa askelta olikin Albertin mukaan palautteessa keuhuttu. Viirkanttien ohjelma oli sopivasti jotain uutta ja perinteistä.

Tuomaristo luokitteli Viirkantit pronssille. Heitä keuhuttiin hyvästä laulusta ja toisiaan kunnioittavasta tunnelmasta, hyvästä Katrillista ja muistista sekä kauniista yhteneväsistä puvuista. Erityistä kiitosta saivat Albert puo-

Kulkue pysäytti liikenteen.

Alkumuodostelmaan meno

lijuksustaan ja Rosa hienosta hymystään. Kehittämistä kaipasi tanssiasento ja lavalle tulo. Pitää luottaa itseensä ja asenteeksi me tullaan nyt. Kävelyyn kaivattiin myös vähän imua ja vauhdikkuutta.

Viirkanttien lisäksi Rikurilla Parkanosta ja Kapsakat Kihniöstä osallistuivat Sottiisiin pääjuhlaan esittäen Tivoli-ohjelmiston muiden samanikäisten tanhuajien kanssa. Ohjelma sisälsi Karusellin, Fanfaarin ja Ihahaan. Juhlan alkuun lapset saivat osallistua kulkueeseen, joka pysäytti liikenteen Hämeenkatua myöten. Tanhuajien viimeinen pyörähdys kentällä oli näyttävä ja tunteita nostattava, olihan kentällä noin 900 kansallisasuista tanhuajaa.

Tämä aikarattaan pyörähdys toi meille myös kansainvälistä katsottavaa. Saimme nauttia Unkarin ja Ukrainan se-

kä Slovenian ja Uuden-Seelannin tansseista. He tanssivat todella taitavasti ja toivat omia perinteitään esiin tanssin aikana. Sää suosi juhkakansaa, läpinäkyvät sadetakit ruutattiin kasseihin juhlan alkaessa.

Vauhti oli lasten mieleen

Aaro Potila tykkäsi kenttäharjoituksia, siellä sai tanssia. Paras tansseista oli Fanfaari, kun siinä sai juosta ja tanssia. Kari Kierikan mieleen oli Karuselli, siinä oli leikkisä teema.

Ella Yli-Lankoskesta parasta Sottiisissa oli se, että sai nukkua koulun lattialla kavereiden vieressä. Hän piti Karuselli-tanssista, koska siinä sai juosta. Minka-Maaria Printz tykkäsi myös Karuselli-tanssista, kun siinä juosti niin paljon ja erityisesti laukka on Minka-Maarian mieleen. Hänestä parasta oli härnätä Viirkantin poikia ja shoppailla.

Sirja Välisalo kertoi pitävänsä siitä, että on omaakin aikaa ja Juuso Valli kritisoi hieman sitä, että piti tanssia yhdellä kerralla niin pitkään.

Pispalan Sottiisiin Viirkantit, Rikurillan ja Kapsakat huoltajineen vei rautaisella kokemuksella Ritva Ichterz. Hänelle kuuluu suurin kiitos! Ensi kesänä suuntana on Tanska.

Tanhuajat Karusellin vauhdissa.

Perinteitä maailmalta.

Huoneentaulut

Ulla Kuusisto

Suomenkielisten huoneentaulujen varsinainen kukoistusaika oli 1920-1930-luvuilla. Ne olivat yleensä käsin kirjottuja. Nämä huoneentaulut saivat mallinsa Ruotsista ja ne levisivätkin ensin ruotsinkielisiin koteihin.

Huoneentauluilla oli alun perin kristillinen sanoma. Raamatunlauseiden lisäksi niissä saattoi olla jokin virrensäe, esim. *"Joka aamu on armo uus"*. Jotkin tekstit olivat lohduttavia, esim. *"En pelkää usvia ulapan, kun kuljen seurassa Jumalan"*.

Raamatun ja virsikirjan lisäksi huoneentauluun saatettiin ottaa teksti runosta tai kansanlaulusta.

Nämä Parkanon ja Kihniön seuduilta kerätyt huoneentaulut ovat tuntemattomien kansantaiteilijoiden tekemiä. Yksi nimi on kuitenkin jäänyt muistiin, Parkanon Vahojärvellä elänyt Onni Rajalampi.

Onni Rajalampi elätti perheensä metsätöillä, mutta teki vapaa-ajallaan näitä huoneentauluja. Niitä hän kaupitteli 1950-luvulla kylän taloihin niin, että varmaan jokaisessa Vahojärven talossa on ainakin yksi hänen taulunsa.

Nämä taulut Onni Rajalampi on maalannut pahville, mutta kehykset hän on maalannut suoraan lasiin. Parkano/Kivioja

Hyvin vanha, pahville maalattu taulu, jossa on käytetty vain valkoista väriä. Parkano/Esinemuseo

Aika tavalla kulunut on tämä taulu. Se on myös maalattu oikealle puolelle. Taulu on ilmeisesti kulkeutunut Parkanon Soljanlahdesta tyttären mukana Kihniön Mäntykoskelle. Lieneekö Onni Rajalammin töitä? Kihniö/Mäntykoski

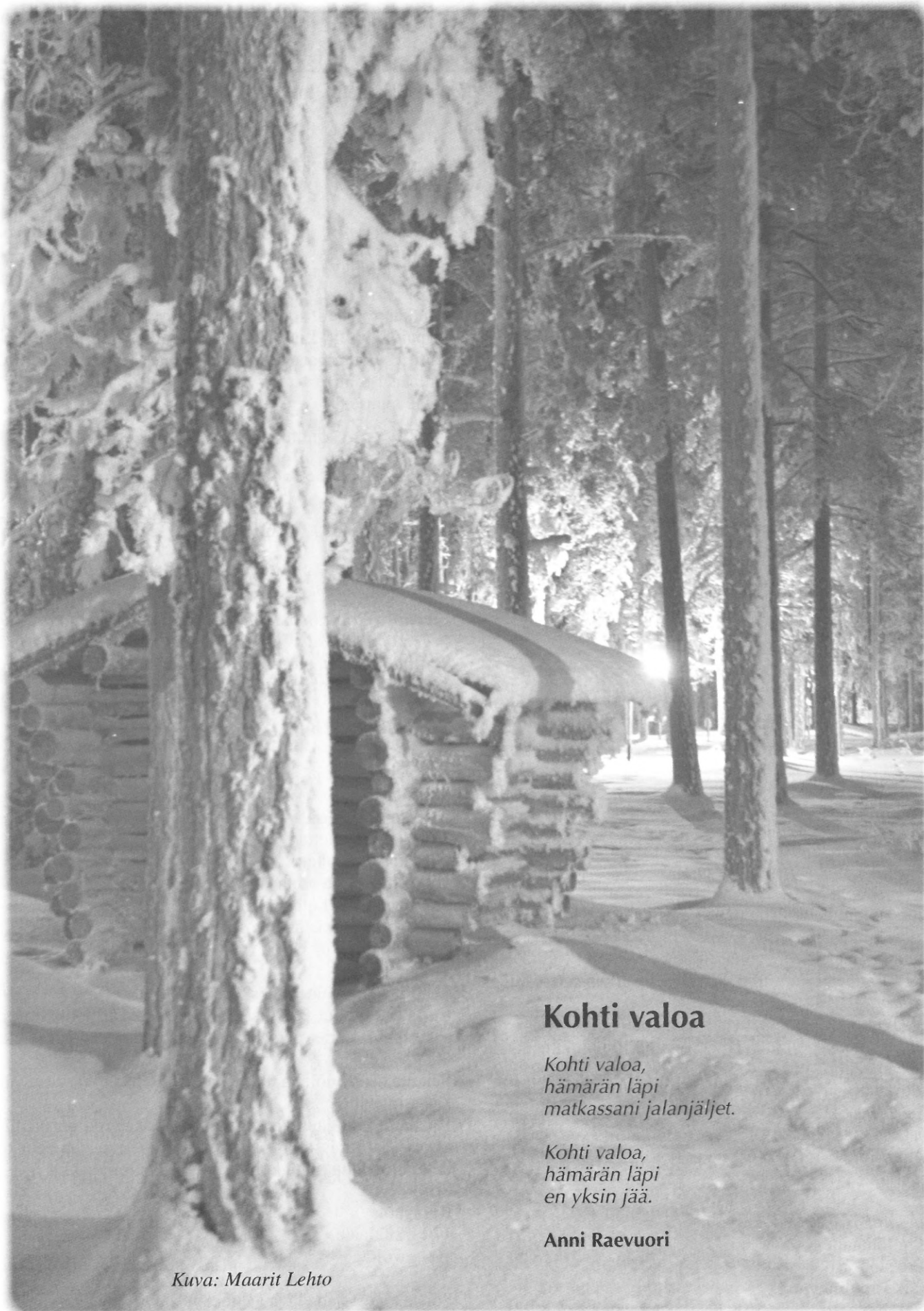

Enkeli kuuluu Veronican jouluun

Parkanolainen Veronica Riskilä, 7 vuotta, mietti jo hyvissä ajoin ennen joulua mitä juhla tuo hänelle mieleen. Piirustuksista näkyy, että Veronicalle joulu on hymyileviä enkeleitä ja tonttuja. Jouluun kuuluu tietenkin myös komea kuusi, jonka alta pilkottaa lahjapaketti.

Jouluun kuuluu myös runsas lumi. Ainakin niin runsas, että lumipalloista saa koottua lumilyhdyn. Iltahämärässä on mukava ihastella lumi-lyhtyjä, joiden sisällä kajastaa kynttilänvalo.

Kohti valoa

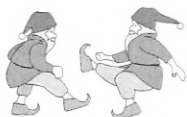
*Kohti valoa,
hämärän läpi
matkassani jalanjäljet.*

*Kohti valoa,
hämärän läpi
en yksin jää.*

Anni Raevuori

Kuva: Maarit Lehto

Pyhinä voi herkutella teräsmiessoosilla

Parkanon ja Kihniön Joulu -lehtitoimikunnan jäsenet kokosivat ohjeita, jotka maittanevat perinteisten jouluruokien ohessa.

Lumoavan Provençen munakoisokääröt (4:lle)

Munakoisokääröjen ohje on kirjasta Lumoava Provence, joka oli Maarit Lehdon matkalukemisena kyseisellä seudulla viime kesänä.

– Provençen matkalla piti tietenkin kokata kääröjä illalliseksi. Munakoisojen käsittely eri vaiheissa vie jonkin verran aikaa, mutta samalla se on mukavaa yhdessä puuhaamista. Ja lopputulos on loistava.

2-3 munakoisoa
oliiviöljyä
200 g sveitsiläistä juustoa
450 grammaa keittokinkkua ohuina viipaleina
tomaattikastiketta

Kuori munakoisot. Viipaloi 7 cm levyisiksi suikaleiksi. Grillaa suikaleet kypsiksi, paista öljyssä pienissä erissä ja valuta talouspaperin päällä.

Leikkaa juusto 7 cm mittaisiksi ja 1 cm paksuisiksi tangoiksi.

Leikkaa kinkku 7 cm levyisiksi suikaleiksi.

Kääräise jokaisen juustotangon ympärille kinkkusuikele ja kiedo päälle koisosuikale.

Lado kääröt pystyasentoon uunivuokaan. Kaada päälle tomaattikastike.

Paista 175-asteisessa uunissa 25 minuutin ajan.

Alenna lämpö 150 asteeseen ja kypsennä vähintään puoli tuntia.

Tomaattikastike:

450 g tomaatteja
450 g sipulia
5 valkosipulinkynttä
1 laakerinlehti

suolaa
pippuria
basilikaa
1 rkl sokeria
2 rkl viinietikkaa.

Leikkaa tomaatit lohkoiksi, purista ylimääräinen mehu. Viipaloi sipulit. Lisää murskattu valkosipuli ja laakerinlehti. Hauduta paistokasarissa kunnes seos sakenee (vähintään 1 tunti).

Lisää mausteet.

Pätkis tuo ylellisen maun kakkuun

Eleonora Printz hemmottelee mielellään vieraitaan omilla leipomuksillaan. Joulun luumuisten jälkiruokien jälkeen, tai ohessa, kannattaa testata oheinen pätkis-kakku. Leipomus on kerännyt kiitoksia herkuttelijoilta.

Pätkis-kakku

5 dl vehnä jauhoja
3dl sokeria
2 tl vaniljasokeria
1 rkl leivinjauhetta
4 rkl kaakaojauhetta
150 g sulatettua voita
2 dl maustamatonta jogurtia
4 patukkaa pätkistä
3 munaa

Sekoita kuivat aineet keskenään.

Lisää paloittelut pätkikset sulaneen rasvan joukkoon ja sekoita. Lisää rasvan sekaan jogurtti ja munat. Lisää vielä kuivat aineet.

Sekoita seos huolella, taikinaa ei kuitenkaan tarvitse vatkata koneella.

Kaada taikina jauhotettuun kakkuvuokaan ja paista 175 asteisessa uunissa ehkä noin tunnin verran. Ohjeeni on hieman kulunut tältä kohtaa, joten siksi sana ehkä.

Kuorrutus
170 g suklaata
100 g voita

Sulata aineet liedellä ja valuttele jäähtyneen kakun päälle. Ripottele pinnalle suklaahippuja.

Uuden vuoden valvojaisiin...

Maarit Malmberg: Ensin suolaista herkkua,

Toscanan tomaattipiiras

Pohja:

125 g rahkaa
125 g voita
2 dl vehnä jauhoja

Täyte:

3-4 tomaattia siivuina
1,5 dl aurinkokuivattua tomaattia suikaleina
2-3 rkl sinappia
2 dl ruokakermaa
125 g rahkaa
3 munaa
4 valkosipulin kynttä
2 dl tuoretta basilikaa (tai 2 rkl kuivattua)
mustapippuria, suolaa
1,5 dl oliiveja
1,5 dl fetaa
1 dl pinjan siemeniä

Nypi pohjan ainekset ja laita hetkeksi jääkaappiin. Taputtele taikina vuokaan. Sivele taikinan päälle sinappi. Sinapin päälle asetellaan tomaattisiivut ja suikaloidut aurinkokuivatut tomaatit. Sekoita kerma, rahka, munat ja mausteet. Kaada seos tomaattien päälle. Ripottele lopuksi piirakan päälle fetapalat, oliivit ja pinjan siemenet. Paista piirasta 200 asteessa noin puoli tuntia.

Suolaisen jälkeen maistuu tuhti makea.

Maailman herkullisin juustokakku,

Barryn juustokakku

Pohja:

10 Digestive-keksiä
100 g voita tai margariinia

Aurinkokuivatut tomaatit ja oliivit kuuluvat toscanalaiseen piirakkaan. Kuva Maarit Lehto

Ensimmäinen täyte:

2 pkt Viola-tuorejuustoa, maustamaton
3 kananmunaa
1,5 dl sokeria

Ylimpään kerrokseen:

4 dl ranskankermää
1 rkl vaniljasokeria
1 dl siivilöityä tomusokeria

Murenne keksit rikki ja sekoita voisulaan. Painele seos irtopohjavuokaan. Paista 5-10 min. 200 asteessa. Pane sivuun.

Notkista tuorejuusto haarukalla ja lisää kananmunat ja sokeri. Sekoita hyvin. Levitä seos esipaistetulle kakkupohjalle. Paista uunin keskitasossa 180 asteessa n. 35 minuuttia. Anna jäähtyä.

Sekoita ylintä kerrosta varten ranskankerma, vaniljasokeri ja siivilöity tomusokeri. Levitä tortun päälle ja paista 180 asteessa 6-7 minuuttia niin, että pinta vähän jähmettyy. Anna kakun jäähtyä.

Tarjoile kakku ananaskirsikoiden tai esim. passionhedelmän kanssa.

Kolmen sortin teräsmiessoosi

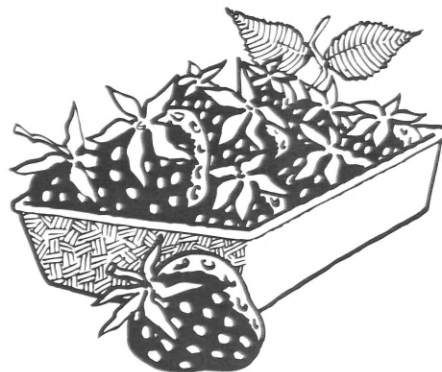
Leena Perälä sai oheisen ohjeen Puolan matkalla vieraillessaan ystäväperheessään.

– Ohje on mainio väsymykseen ja raihnaisuuteen; piristyy takuulla. Soosi on herkullinen ja raikas myös jäätelön kanssa. Ajattelen, että joulun jälkeen, ehkä jo Tapanina maistuisi jälkiruuksi jäätelö, Leena Perälä arvioi.

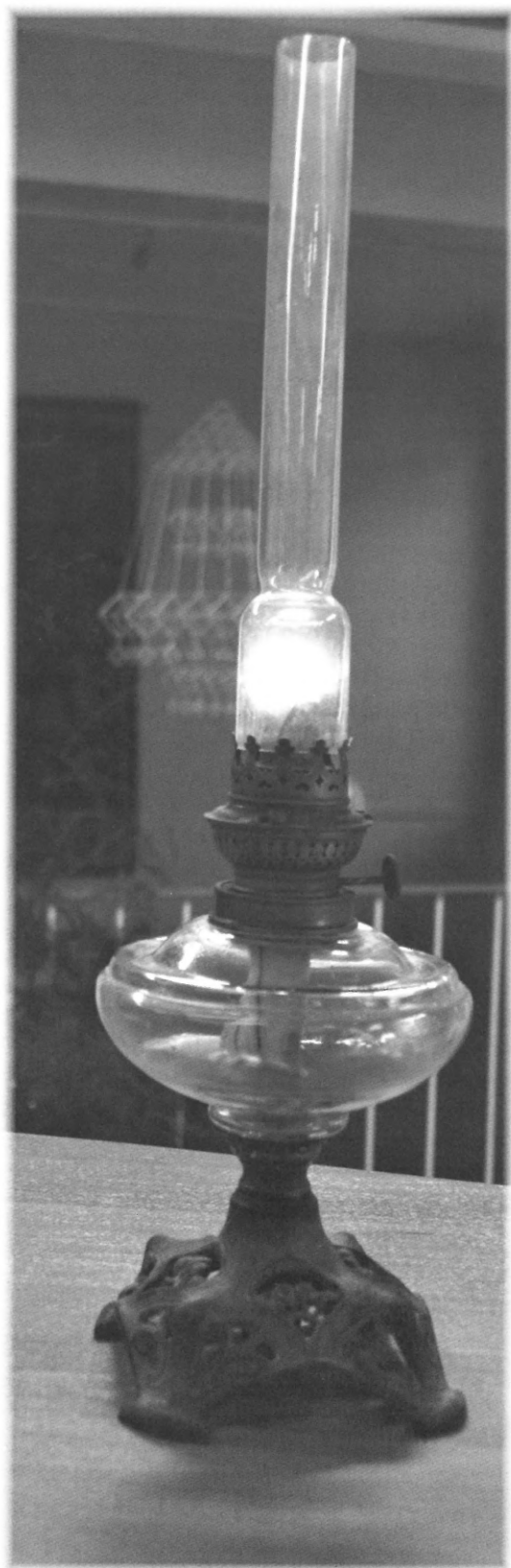
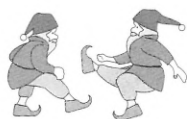
Kolmen sortin Teräsmiessoosi

Ainekset:

noin 1/2 litraa tuoreita mansikoita tai pakastettuja hieman sulaneina
1 kahvikupillinen sokeria
2 kananmunan valkuaista

1. Kaikki kolme sorttia kerralla tehosekoittimeen ja kone täysille tasan minuutin ajaksi.
2. Tarjolle pöytään mielellään lasikannuun, jolloin soosin kauneus ja kuohkeus pääsevät oikeuksiinsa.

Vanhat kansakoululait

Ulla Kuusisto

Vanhat kansakoululait ja asetukset ovat hauskaa luettavaa.

Tässä esimerkki asetuksesta vuodelta 1926, pykälä 5:

”Kansakoulun opettajalle on annettava valoainetta ja pilkottuja polttopuita sen verran kuin kohtuullisessa kulutuksessa valoon ja lämpöön opettajan asennossa tarvitaan, kuitenkin enintään seuraavat määrät:

öljyä 80 litraa yläkoulun perheellisen ja 60 litraa perheettömän sekä 50 litraa alakoulun opettajan asuntoa kohti tai

sähköä 80 kilowattia yläkoulun perheellisen ja 60 kilowattia perheettömän sekä 50 kilowattia alakoulun opettajan asuntoa kohti, sekä

polttopuita 5 kuutiota asuinhuonetta, 12 kuutiota keittiötä ja 3 kuutiota saunaa kohti,

elleivät opettajasta riippumattomat syyt tee suurempaa määrää välttämättömäksi.

Vanha kansakoulun opettajan lamppu vuodelta 1938. Säilynyt Lamminkoskella Alalammin vintillä, josta sen sain mummoltani Hilda Kuusikoskelta. Lamminkosken koulua pidettiin aluksi Kuusikoskella (= Alalammilla).

Joulusatu

Eila Niemenmaa

On jouluaatto. Taivasta peittävät harmaat, paksut pilvet, jotka pullistelevat raskaina lumitaakassaan. Ensimmäinen lumihahtuva leijailee maata kohti. Se pyörii ja tanssii tuulen kieputellessa sitä minne sattuu. Viimein se osuu tuuhean kuusen latvaan ja jää sinne keikkumaan. Maahan on vielä pitkälti matkaa, ja se tuntuu hahtuvasta olevan kilometrien päässä.

Hahtuva hyppelee ja nostelee pieniä jalkojaan ja yrittää saada kimaltelevan hamosensa irti kuusen oksasta. Se pyörähtää vinhaa vauhtia, ja samassa tuulenpoika repäisee sen irti. Hahtuvan hameeseen tulee suuri palkeenkieli, mutta sitä se ei huomaa pudotessaan vinhasti alas mustaa maata kohti. Muitakin hahtuvia alkaa leijailla sen jäljessä, ja kohta ilma on sakeana pyrystä.

Lumihahtuvat ottavat toisiaan käsistä kiinni ja alkavat pyöriä piirissä suurten kuusten ympärillä. Vauhti on niin kova, että niitä alkaa pyöräyttää ja ne hupsahtavat maahan, kuka minnekin. Pyörällä päästään ne nauravat ja hulttelevat ja heittävät kuperkeikkoja sinne tänne. Meteli on kova, kunnes metsästä alkaa kuulua rytinää ja tassutusta. Hahtuvat pelästyvät ja jähmettyvät hiljaa paikoilleen. Mikähän sieltä oikein on tulossa?

Suurten kuusten välistä alkaa pilkottaa pieni valonkajastus, joka suurenee vähitellen. Kumarainen, vanha tonttu on tulossa polkua pitkin. Tontulla on iso lahjasäkki selässä ja punainen piippalakki päässä ja se kantaa kädessään pientä lyhtyä. Tonttu höpisee itseksensä, eikä huomaa liikukumattomia lumihahtuvia. Se kulkee tömistellen ja pitkä parta maata viistäen. Kun se on villien hahtuvien kohdalla, ne ryntäävät yhtä aikaa sen kimppuun ja viskovat sitä korviin ja niskaan kylmällä lumella.

Tonttu säikähtää kovin ja pyyhkii silmistään ja korvistaan lunta. Hahtuvat nauravat ja kiusaavat tonttua yhä kovemmin. Yhteisvoimin ne tyrkkäävät sen pää edellä kinokseen. Kova ki-

katus vain kuuluu tontun kömpiessä lumisena kinoksesta. Tonttu keräilee pudonneet lahjat takaisin säkkiin ja lähtee mutisten kulkemaan polkua eteenpäin. Se ei ymmärrä, mikä siihen iski ja mikä tai kuka sen oli kinokseen heittänyt. Kurilliset hahtuvat ovat piiloutuneet puiden taakse ja heiluttelevat sieltä nololle tontulle. Tonttu ei kuitenkaan niitä huomaa jatkaessaan matkaansa.

Nyt koko metsä on lumen peittämä, ja puiden oksat taipuvat paksujen, untuvaisten lumityynyjen alla. Oravakin on lähtenyt pesästään katsomaan, mikä pitää metsässä meteliä keskellä Jouluyötä. Se istuu hiljaa kuusen ylimmällä oksalla ja tiirailee pienillä pyöreillä silmillään alas maahan. Sillä on hyvä näkö ja se huomaa lumihahtuvien kisailevan puiden ympärillä. Oravakin yhtyy leikkiin, ja kohta lumi pöllyää ja metsä raikuu leikin tiimellyksessä.

Monet muutkin metsän eläimet tulevat katsomaan tätä merkillistä touhua. Ja pian sudet, ketut, karhut, hirvet, oravat ja jänikset leikkivät piirileikkiä sulassa sovussa metsän keskellä. Pienet lumihahtuvat tarraavat eläinten turkkiin ja saavat kovaa kyytiä eläinten ravatessa kuusten ympärillä. Sitten hahtuvat heittäytyvät lumikinokseen, ja kaikilla on hauskaa. Jouluyönä kaikki ovat ystäviä ja sovussa toistensa kanssa.

Kun tulee keskiyö, syttyy kirkas joulutähti ja valaisee koko metsän. Eläimet katsovat taivaalle ja ihailevat tähden kirkkautta ja kauneutta. Metsään laskeutuu tyyni hiljaisuus. On Jouluyö ja Jeesus-lapsi on syntynyt. Eläimet palailevat hiljalleen pesiinsä ja menevät nukkumaan.

Ne nukkuvat kylki kyljessä hakien lämpöä toisistaan.

Lumihahtuvatkin ovat kylästyneet leikkimään. Ne laskeutuvat lepäämään, kuka minnekin. Ehkä huomenna tuulenpoika taas herättelee ne leikkimään ja ilakoiamaan. Kukapa sitä tietää, mitä huomina taas tuo tullessaan?

Väärät kepit eli tositarinoita partiosta

Laura Jokisalo (Kihniön Katajaiset)

Tampereen Hämeenkadun Golden Rax Pizza Puffet -ravintola on lauantaisin auki kymmenen tuntia. Tammi-kuussa 2008 Kihniön Katajaisten nuorten aikuisten joukko oli kyseissä paikassa tekemässä itse keksittyä suoritusta. Aikeissa oli viihtyä ravintolassa murkinoiden, turistien ja suoritusmerkkiä väkertäen. Tarkoitus oli myös selvittää, pitikö syö-niin-paljon-kuin-jaksat - mainoslause todella paikkaansa. Kuningaskuluttajana toimiminen päättyisi siis joko ravintolan sulkemiseen tai henkilökunnan poistumispyyntöön.

Iloksemme meitä ei kuitenkaan potkittu pihalle kylmään pakkaspäivään, vaan saimme toivottua henkilökunnalle hyvät illanjatkot. Huomenethan olimme ehtineet sanoa paikan ovien auettua miltei puolivuorokautta aiemmin.

Britanniasta Parkanoon ja Kihniöön

Tiedä sitten, oliko Lordi Robert Baden-Powell tarkoittanut perustamansa harrastusliikkeen jäsenten harjoittavan yllämainittua toimintaa. Kuitenkin elokuussa 1907 hänen johdollaan järjestettiin ensimmäinen partioleiri Brownsean saarella Britanniassa. Tapahtumaan otti osaa 22 poikaa eri yhteiskuntaluokista. Uusi harrastus alkoi levitä rivaakkaa tahtia myös tyttöjen keskuuteen, ja varsin nopeasti lippukuntia syntyi saarivaltakunnan rajojen ulkopuolellekin. Suomi kuului ensimmäisten partiomaiden jouk-

koon, sillä ensimmäiset ryhmät kokoontuivat jo vuonna 1910. Tällä hetkellä kotimaassamme on noin 70 000 partiolaista.

Vaikka Parkano ja Kihniö eivät olleetkaan ensimmäisiä seutuja, johon toisella vuosisadalla käyvä harrastus rantautui, on alueella aivan oma partiohistoriansa. Pohjois-Satakunnan Partioveikot perustettiin vuonna 1936. Lippukunnalla oli vartiot sekä Parkanon keskustassa että Linnankylässä ja lippukunnanjohtajana toimi Tarmo

Markkula. Perustamisen jälkeisenä vuonna Kihniön Käs-
kyvuoressa järjestettiin silloisen Satakunnan Partiopiirin
talvileiri. Toiminta kuitenkin keskeytyi toisen maailman-
sodan vuoksi.

Vuonna 1947 mahdollisuus harrastaa partiota palautui,
kun Parkanon Partiopojat aloitti toimintansa. Lisäksi tyt-
tölippukunta Parkanon Virkut perustettiin samoihin ai-
koihin. Miltei vuosikymmen myöhemmin, eli 1956, toi-
nen tyttölippukunta Parkanon Kipinät näki päivänvalon.
Lopulta vuonna 1987 Parkanon Partiopojat ja Parkanon
Kipinät yhdistyivät yhteislippukunnaksi nimeltään Kipi-
näpartio.

Kihniöllä meno on ollut sitten hieman suoraviivaisempaa.
Yhteislippukunta Kihniön Katajaiset perustettiin viralli-
sesti vuonna 1982, ja sillä nimellä ryhmä tunnetaan vie-
lä tänäkin päivänä.

Retkiä ja suurleirejä

Sadan vuoden aikana partio ja partiointi ovat toki muuttu-
neet aika tavalla. Viimeistään tänä vuonna kaikki suoma-
laiset lippukunnat ovat siirtyneet uuteen ohjelmaan, jonka
myötä iän mukaan jaettavia ryhmiä tuli lisää ja suorituk-
sia muunneltiin vastaamaan paremmin nykyajan tarpei-
ta. Mutta ei syytä huoleen, nuotienteko on edelleen yksi
omaksuttavista perustaidoista.

Muutenkin tietyt ajatukset ja toimintatavat ovat liimautu-
neet partioon varmaan pysyvästi. Alla esiteltävät käytän-
nön esimerkit ovat täysin tosia - muutamassa tapaukses-
sa valitettavan tosia.

Partion tarkoitus olisi kasvattaa ihmisistä aktiivisia ja toi-
miin tarttuvia ihmisiä. Tästä syystä varmaankin eräällä
vaelluksella partiojoukkio jatkoi matkaansa tarmokkaas-
ti eteenpäin, vaikka parin ensimmäisen räpimiskilomet-
rin jälkeen oli tajuttu, että reissu oli aloitettu aivan vää-
rällä paikasta. Toisaalta muutakaan vaihtoehtoa ei ollut.
Lisäksi Pohjois-Suomen kesän villiintyneet hyttysset hie-
man vauhdittivat kulkua. Eroon niistä inisijöistä ei kyllä
päässyt ennen sivistyksen pariin paluuta.

Vastuuta partiossa annetaan nuorille. Esimerkiksi talvella
kymppi- tai puolijoukkueteltassa yöpyessä porukka jae-
taan kipinämiikkopareihin, joiden tarkoitus on pitää vuo-
rollaan yllä kamiinassa hehkuvaa tulta, joka taasen pi-
tää nukkumistilan edes hieman lämpimänä. Yleensä kla-
pien helläkätkäinen laitto kamiinanpesään on onnistunut ai-
ka kiitettävästi, toisin kuin seuraavan kipinämiikkoparin
herättäminen. Välillä olot ovat olleet varsin vilpoisat.

Kamiinanhan voi toki itsekin tehdä limsapullostaa. Tällai-
sen tehtävän eteen joutui eräskin ryhmä kodassa keskel-
lä talvea. Perinteisestihän etenkin kädentaidot ovat liitetty
partiolaisiin. Niitä harjoitellaan myös edelleen, ja, tapa-
uksesta riippuen, opit menevät enemmän tai vähemmän
perille. Vesistön ylitykseen tarkoitettu tekele saattaa ai-
van hyvin vajota todella nopeasti. Ei ole lainkaan harvi-
naista, että laavu rojahtaa nukkujien niskaan kesken uinu-

misen. Joskus yöretkellä huomataan telttakeppien olevan
väävät. Kyllähän sen teltan siltikin saa jotenkuten pys-
tyyn - sen yhden ainoan muurahaispesän päälle. Tarpeek-
si kauan puukon ja köysien kanssa pelleiltyä tulee usein
todistettua ilmastointiteipin ihanuus.

Kansainvälisiä kokemuksia ovat tarjonneet etenkin suur-
leirit, joihin saapuu satoja partiolaisia maailman eri kol-
kista. Kuluva vuoden kesällä pidetylle Kilke-leirille, jo-
ka juhlisti partion 100-vuotistaivalta Suomessa, oli saa-
tu jopa Mikko Alatalo esiintymään hämäläisten alaleiriin.
Kansainvälisyyttä voidaan edistää myös muilla tavoin.
Eräällä Ahvenanmaan-matkalla toisen kotimaisen taipu-
misen kehous tuotti mielenkiintoisia pitsatilauksia.

Suomessa järjestettävät suurleirit seuraavat muutenkin
outoa sääkaavaa. Joka toinen kerta aurinko helottaa oi-
kein kunnolla ja joka toinen kerta leireily on yhtä uimis-
ta. Vuonna 1996 järjestetty Loisto ja jo edellä mainittu
Kilke tarjosivat lämpimiä kelejä, mutta sen sijaan jo le-
gendaksi muodostunut, vuonna 2004 ollut Tarus meina-
si vesittää pahemman kerran leirimielen. Vettä satoi ro-
pisten, tihuuttamalla ja kaatamalla - jatkuvasti. Tulipa-
han todistettua, ettei jätesäkkikään aina estä kampeiden
kastumista. Silloin sai ainakin harjoittaa partion edistä-
miä mielen taitoja.

Vuorokausi makuupussissa

Partion pitäisi tarjota monipuolista toimintaa, seikkailu-
ja ja elämyksiä. Tärkeää on myös se, että tehdä saa itse.
Näin ollen vain taivas on katonna. Kävipä yksikin joukkio
liukastelemassa curling-radalla saaden melkein heittoja
nänniin. Keilailu sen sijaan oli hieman helpompaa.

Perinteisempien suoritusten, kuten solmujen ja EA-taito-
jen, opetteluun lisäksi voi kehittää haastavampia tehtäviä.
Eräät partiolaiset ovat istuneet saunassa kahdeksan tun-
tia ja valvoneet vuorokauden yhdessä. Viimeisen hereillä-
olotunnin aikana mielessä pyörivät korkeintaan muumit.
Yksi päivä ja yö on vietetty makuupussiin kietoutuneena.
Porukan yhteiseksi iloksi on väännetty oma lautapeli.

Tärkeintä partiossa on kuitenkin ryhmässä toimiminen
sekä toisen ihmisen kunnioittamisen ja hyväksymisen op-
piminen. Eipä kai mitään tässä jutussa aiemmin mainittua
sattumusta ja kohellusta olisi jaksanut ilman toisten seu-
raa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

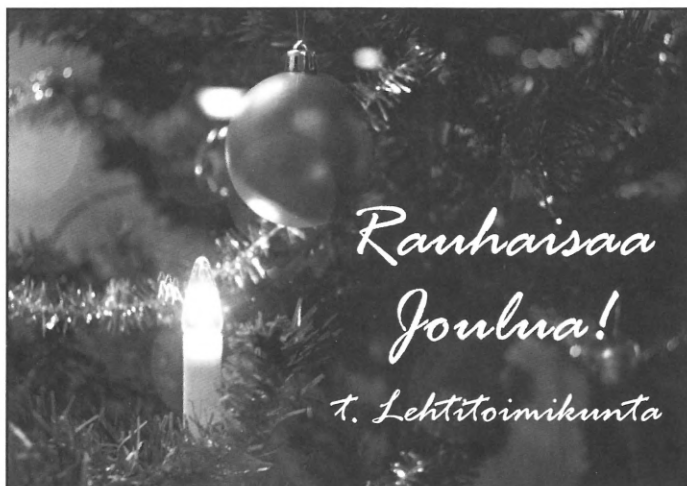
Lähteet:

www.partio.fi

www.kipinapartio.fi

*Rauhaa
Joulua!*

t. Lehtitoimikunta

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2011*

Puusepäntiike

PAJUNEN KY

Teollisuustie 13
39700 Parkano, puh. (03) 448 2254

Se on palannut.
**Turhien vakuutus-
laskujen noutaja.**

Tule katsomaan, mitä se tekisi sinun
vakuutuslaskuillesi. Kysy lisää konttoris-
tamme, katso op.fi tai soita 0100 0500.

Yhdessä hyvä tulee.

KIHNIÖN
Osuuspankki

**RAUTAVARASTO
LEMPINEN OY**

(03) 448 0430
0400 558 943

**Parkanon Apteekki ja Terveyskauppa
Parkanon terveydeksi**

Parkanontie 60, puh. (03) 448 2022, fax (03) 448 0128

Palvelemme:

Maanantaisin, tiistaisin,
torstaisin ja perjantaisin klo 9.00–17.00

Keskiviikkoisin klo 9–18.00

Lauantaisin klo 9–13.00

sunnuntaisin sulj.

Kaksoispyhien sattuessa toisena päivänä klo 11–14

IKITAITO OY

PORINKATU 1

(03) 448 1520

050 300 3150

Puumila

- lounaskahvila - juhlatalo - kokouspaikka -

Kotoinen lounas ark. 11-14

ENKELIN EVÄSSUSSIN TUOTTEET

KATJA SAARION KORTIT, VILLASUKKIA

KUPILKA ERÄTUOTTEET

+ muuta lahjatavaraa ja kortteja

Tervetuloa

Avoinna ma 9-15 ti-pe 9-16

*Rauhaa Joulua ja
Onnea vuodelle 2011!*

**KORJAAMO
Juhani Korpela**

Puh. (03) 442 1204

0500 225 609

OPTIKKO SYRJÄNEN

Silmätautien erikoislääkärit:
Jukka Kuittinen, Jari Silvola
Parkano puh. (03) 448 1411
Ikaalinen puh. (03) 458 6520
Kankaanpää puh. (02) 578 8228

*Hyvää Joulua ja
menestystä vuodelle 2011*

Parkanon Kirjapaino

Parkanontie 63, 39700 Parkano
Puh. 050 539 3829
myynti@parkanonkirjapaino.fi
www.parkanonkirjapaino.fi

Surusidonnasta ilon aiheisiin

Ikikukka

KUKKAKAUPPA JA
HAUTAUSPALVELU

Hanna ja Timo Ojalainen

Parkanontie 70
p. (03) 448 2037
Hanna 050-401 9778 Timo 044-261 4006

HYUNDAI

SUZUKI

- ☐ MYYNTI
- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

AUTOMYYNTI R. LAIHONEN KY

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

Muotitalo KULMALA

Naisten ja miesten pukeutuminen
Nuorisovaatetus

• kengät • laukut • asusteet

Keskuskatu 7, Parkano

Puh. 03 448 4700

*Jouluiiloa
ja siunausta
vuodelle 2011*

*Parkanon
seurakunta*

PARKANO

KIPA
KIRJAKAUPAT

PARKANON KIRJAKAUPPA

Parkanontie 47, 39700 PARKANO
Puh. (03) 448 3500

harri.valisalo@parkanonkirjakauppa.inet.fi

- sinun kotisivusi -

Ylä-Satakunta

Puhelin: (03) 44 381 Fax: (03) 443 844
ilmoitukset@ylasatakunta.fi

HAMMASLÄÄKÄRI RIITTA KOIVUNEN

Satakunnankatu 2 A
Puh. (03) 448 2616

Kaikkea Jouluun! **PARKANON EXPERTiltä**

- Kodinkoneita	- Ompelualan koneita
- Tietokoneita	- Pelikoneita
- Vapaa-ajan koneita	- Mopot - mönkijät
- Metsä - puutarha -koneita	

EXPERT PARKANO OMPELU ja KODINKONE

Parkano, puh. (03) 448 3555

Taksi- ja tilausliikenne **Marttila Tours Ky**

Ennakkotilaukset

☎ 0400 464 444

Tee se meillä...

...hyvää Joulua

HOTELLI

☎ (03) 440 40

AUTO-LAHTINEN OY

HUOLTO • VARAOSAT • TARVIKKEET

- varaosat
- määräaikaishuollot
- pakokaasumittaukset (bensa, diesel ja OBD)
- ilmastointihuollot
- nelipyöräsuuntaukset
- vikakoodit
- katsastuspalvelu
- hinauspalvelu
- sijaisauto huollon ajaksi

Mopoautojen huolto – varaosat

Ahertajankatu 10, Parkano

020 786 2000

LÄNSI-PIRKANMAAN
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ
Yleissivistävä koulutus

Yleissivistävää koulutusta Parkanossa ja Kihniössä

Petäjä -opisto

Pirkanmaan aikuislukio

Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

www.lpkky.fi

PARLAVA OY

39750 KUIVASJÄRVI

puh. (03) 442 6311

fax (03) 442 6305

EUROMASTER®
RENGASPAROONI

Teollisuustie 20, 39700 PARKANO
puh. 448 2149

TILITOIMISTO

Marja Saarivirta Oy

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen

- kirjanpidot sekä palkanlaskennat
- tilinpäätös ja verosuunnittelu
- yritysten perustamiset ja yhtiömuodon muutokset
- sähköiset laskutuspalvelut

Keskuskatu 8, PARKANO

puh. (03) 447 200

fax (03) 447 2030

www.tilitoimistosaarivirta.fi

*****

Niittutie 10

KARVIA

puh. 050 550 9321

**PARKANON
AUTOK** **ULU**

Roihanraitti 2
(03) 448 2142

Toivottaa Rauhaista Joulunaikaa

www.fennosteel.com

PARKANON ISÄNNÖINTI JA KIINTEISTÖHUOLTO

isännöinti • kiinteistöhuolto

parkanon.isannointi@ippnet.fi

Parkanontie 70, Parkano
0400 457 524, (03) 448 4579

SIROLA CENTER

KIHNIÖN JÄTEHUOLTO Jussi Hellgrén

– Vaihtolava- ja
jätekuljetukset

Puh. 050 511 9863

SÄHKÖLIIKE HAAPAMÄKI KY

litintie 8, Kihniö
0400 332 033, 040 505 2012

**Rauhallista joulua
ja
siistiä uutta vuotta!**

KIHNIÖN JÄTEASEMA

Teollisuustie

Puh. 040 774 8530

AVOINNA:

parillisina tiistaina, marras-maaliskuussa klo 14–18
joka kuukauden viimeinen arkilauantai klo 12–15

Laskunmäentie 15
60760 Pojanluoma
puh. (06) 421 4900

INNOSTUSTA
HUUTOSVOIHAA
HIELENRAUHAA

Kulmalan koulu

- Tule oppimaan hyvinvoinnin, johtamisen ja yhteispelin ammattilaiseksi
- Tule viihtymään ikimuistoisten elämysten ja arvostettujen palveluidemme pariin
- Tule "huippukokoukseen" meille

www.kulmalankoulu.com

Niskoksentie 2 / 14 Niskos-KIHNIÖ

info@kulmalankoulu.com
puh 050 414 3042

Monitoimi

T. Kivioja

*Hyvää joulua ja lämpimät kiitokset
kuluneesta vuodesta asiakkaille
ja yhteistyökumppaneille.*

KIHNIÖN SEURAKUNTA

*Rauhallista Vapahtajan
syntymäjuhlaa
ja siunattua vuotta 2011*

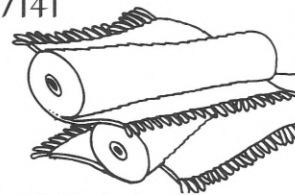
MATTO PESULA Simonen Ay

Puh. 03 442 4170, 040 533 7141

Hyvää Joulua

ja

Onnea Vuodelle 2011

RAVINTOLA parooni

Parkanontie 68, Parkano
p. 03 448 2339

Avoimna ma-to 10-22,
pe 10-03, la 11-03,
su 12-22

KARAOKE LA

A la Carte

Lounas arkisin klo 11-14

**Tervetuloa ruokailemaan
ja viihtymään!**

www.ravintolaparoni.fi

info@ravintolaparoni.fi

Tervetuloa jouluostoksille

MARKET

MAURINTORI

Kihniöntie 12, Kihniö
puh. 03 448 4232
mauri.matalamaki@k-market.com

 KANKARI®
KEITTIÖT & KYLPYHUONEET

Kankarin Kaluste Oy • Kankarintie 641
39820 Kihniö • puh. 010 835 2501
kankari@kankarinkaluste.fi • www.kankari.fi

**KIHNIÖN
TAKSI**
448 4000

Jokioja Tiina
Ratikyläntie 67

0400 627 988

Kivineva Antti-Jussi 03 448 4280
Antti-Jussi 044 023 8900
Ihantolantie 8 Arja 044 023 8902
Myös INVAKULJETUS

Virnala Erkki 03 448 4111
Kirjakuja 1 0400 331 950

Virtanen Jarno 0400 336 158
Saarijärventie 11

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2011!*

parturi-kampaamo

MIRANNA

Miranna Leppiniemi

Kihniöntie 1, 39820 Kihniö puh. (03) 448 4922

*Kiitämme asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta ja
toivotamme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

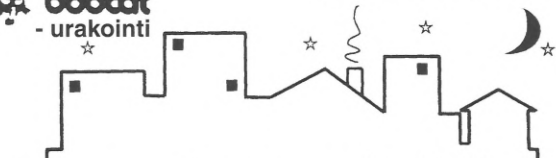
NERKOOK KYLÄKAUPPA

Nerkoontie 21, Linnankylä puh. (03) 442 4143
Avoinna: Ma-to 9-17, pe 9-18, la 9-14

www.riikonen.fi

- kaivua
- tasausta
- pihatöitä
- maanrakennustyöt
- sora-ainetoimitukset
- pihan perustamiset
- ruokamultatoimitukset
- 7 ja 21-tonniset telakaivinkoneet

**Maanrakennus ja Kuljetus
E & A Viitasalo Oy**

0400 631 248

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2011!*

Nerkoon Höyläämö

39810 LINNANKYLÄ
(03) 440 100

- Mökki- ja kylätalkkari-palvelut
- Metsurityöt
- Siivous
- Traktori- ja kaivurityöt

Anne 050 592 1857
Risto 050 561 7238
www.karhu-urakointi.fi

PIHVILIHAA

suoraan tuottajalta

Pertti Runsas

puh. 0400 441 288

Lämmintä Joulua
ja Valoisaa
Uutta Vuotta!

**LEPPÄKOSKEN
SÄHKÖ** KONSERNI

Sinua varten joka päivä

*Hyvää Joulua
ja onnellista
uutta vuotta 2011!*

Tv. Aurinko Palvelut

PARKANON LASIKUITU

*Taimen-veneet, kanootit ja
lujitemuovityöt, raaka-aineet*

Pahkalan teollisuusalue, puh. 448 3058

**Puusepänverstas
T:mi Woodypuu**

Jari Lähteenmäki

- Lasten huonekalut
- Keittiöt, komerot, kylpyhuoneet ym.
- Kalusteiden asennus- ja kokoamispalvelu

Puh. 041 503 5770

Teikankaantie 132, 39530 Kilvakkala

SORVAAMO E. AALTO

TARVIKEMYynti

- LAAKERIT
- HYDRAULIIKKA
- VOITELUAINEEET

kiilahihnat - rullaketjut - nivelakselit
voimansiirtotuotteet - akut - ruuvit

Puh. 03 448 1580

Eira's Shop

OSTO- JA MYYNTILIIKE

- LAHJATAVARAT
- TALOUSTAVARAT
- TYÖASUT

Varta paristot - työkalusineet
talous- ja wc-paperit - koristeet

KAHVIO

PESULA

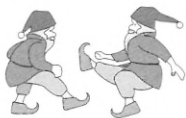
Pesemme miltei kaikkea!
Varmasti EMME PESE NAHKAA

Puh. 040 538 1339

Parkanontie 90, Parkano

Puh. (03) 448 0811

* Tietokonemyynti ja huolto *

TOPSHOP

T. Kantola

Parkanontie 51

Puh. 040 545 7113

*Kiitämme asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta ja toivotamme*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

OLAVI KAIJA OY

Puh. 447 100

**Saarelan
Metalli**

Heikki Saarela

Puh. (03) 448 2831
0500 636 190

**EUROHAMSTERISTA
HALVALLA**

**Euro
HAMSTERI OY**

Pahkalantie 1, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 1142

AVOINNA: ma-pe 9-19, la 9-16
Sunnuntaisin 12-18

*Hanakkaa
Joulua*

Hanakat

AMMATTILAISET ASIALLA

**LVI-TALO
KANNOSTO KY**

Teollisuustie 18, 39700 PARKANO, puh (03) 448 2400, 448 5123

Hanakat
LVI-ASiantuntijaliike

*Rauhaisaa Joulua
ja Onnea Vuodelle 2011!*

**Parturi
Kampaamo**

YLINEN

Maanantaina suljettu
Parkanontie 41
Puh. 448 2228

**TAKSI
TARJA MARTTILA
0500 231 610**

Turvallisuus

Lämpö

Läheisyys

Mieli virkeänä kaiken ikää...

*Parkanossa viihtyisä palvelukoti
ikäihmisille ja vammaisille.*

Puh. 440 0121

Palvelukeskus
RANTAKOTO

www.parkanonrantakoto.com

**Parkanon pankit
toivottavat
Parkanon ja Kihniön Joulun lukijoille
Joulurauhaa ja Menestystä
Vuodelle 2011**

 Parkanon Säästöpankki

 **PARKANON
Osuuspankki**

Nordea

*Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta 2011
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat*

Kärkipuu

Kärkikulmantie 55/5, 39810 Linnankylä,
puh. 0400 137 720

Nerkoon Metalli Oy

Järvisuomentie 600/3, 39810 Linnankylä,
puh. 03 442 4351

Wall Maskit

www.wallmask.fi
Kihniö, puh. 0400 842 539

Hiusstudio Bongo & Qtar

Kihniöntie 55, puh. 045 260 5818

Muutto & Kuljetus T. Anttila Ky

Tervakuja 19, puh. 0400 851 917

Rahtisahaus- ja rakennuspalvelu J. Pihlajamäki

Parkano, puh. 0500 130 641

Parkanon Fysikaalinen Hoitolaitos

Parkanontie 41, puh. 03 448 3228

Parkanon Betoni Oy

Parkano, puh. 03 442 5125

Hinauspalvelu Pauli Syvänen

Parkano, puh. 0400 232 270

Qrecords-viihde Käenkoski

Ari Tuomisto, Alakatu 19, puh. 0400 848 684

Mikeva Parkano

Kunnalliskodintie 1, puh. 020 740 0435

Parkanon Rakennussähkö Oy

Parkanontie 84, puh. 03 448 1373

Kello-Kulta Syrjänen

Parkanontie 53, puh. 03 448 2181

Joulutervehdys _____

_____

_____

